

Vurdering av Veiviserprosjektet som integreringsprosjekt

Hverdagsintegrering for migranter i Sola kommune

Olav Moe

VID vitenskapelige høgskole

Stavanger

Masteroppgave

Master i MACOMM6000-S

Antall ord: 21 620

30.05.2022

Forord

Jeg fullførte bachelor i samfunnsfag, 19.06.2020 med studieretning migrasjon, og har gått videre med masterstudie innen migration and intercultural relations. Det var nyttig for meg at jeg fikk informasjon om Veiviserprosjektet gjennom skolen og Kirkens Bymisjon. Det å få innsikt i dette prosjektet og det å skrive en masteroppgave har vært en interessant og lærerik prosess. Underveis i prosessen har jeg tilegnet meg nyttig kunnskap om migrasjon og integrering.

Jeg vil takke veileder, Ingrid Løland, for presise og konstruktive tilbakemeldinger og kommentarer. Jeg vil også takke henne for å ha tipset meg om aktuell teori. Ellers vil jeg takke alle lærere som har undervist meg i aktuelle emner ved Vitenskapelig høgskole i Stavanger. Avslutningsvis ønsker jeg også å takke familien min, med Alvhild Utaaker Moe i spissen, for gode råd, korrekturlesning og støtte underveis.

Stavanger, mai 2022

Olav Moe

Sammendrag

Oppgavens problemstilling er: I hvilken grad har Veiviserprosjektet i Sola kommune fremmet migrantenes hverdagsintegrering i lokalsamfunnet? Jeg har tatt utgangspunkt i følgende delspørsmål: I hvor stor grad fremmer Veiviserprosjektet migrantenes språkkunnskaper? I hvor stor grad fremmer Veiviserprosjektet migrantenes sosiale trivsel i hverdagen? I hvor stor grad fremmer Veiviserprosjektet migrantenes deltakelse i lokal- og sivilsamfunnet? I hvor stor grad bidrar Veiviserprosjektet til å gi migrantene økt kunnskap om det norske samfunnet og norsk kultur?

Veiviserprosjektet er et initiativ fra Kirkens Bymisjon og er organisert slik: En nyankommet migrant, en etablert migrant og en norskfødt frivillig deltaker møtes en gang i uken for å gjøre ulike aktiviteter i lag, og for å snakke norsk sammen. Den gruppen som jeg intervjuet bestod imidlertid av fire deltakere, tre migranter og en etnisk norsk deltaker.

Metode: Jeg har anvendt kvalitativ metode. Jeg har benyttet meg av semistrukturerte intervjuer av totalt fem informanter, med utgangspunkt i delspørsmålene ovenfor. I tillegg til deltakerne av prosjektet i Sola kommune, har jeg intervjuet lederen for Veiviserprosjektet. Hun har bidratt med viktig informasjon om administrative, økonomiske og organisatoriske sider ved prosjektet.

Funn: I analysen av datamaterialet mitt kommer det frem at deltakerne i Veiviserprosjektet opplever trygghet og sosial tilhørighet ved å delta i dette prosjektet. Dataene viser videre at migrantene synes det er givende å ha en møteplass med andre migranter og en etnisk norsk deltaker. I gruppen kan de praktisere norsk muntlig og bl.a. få svar på formaliteter som hjelper dem med å behandle opplysninger fra offentlige etater.

Drøfting: Funnene indikerer at deltakelse i Veiviserprosjektet bidrar til økte språkkunnskaper, økt trivsel og et bedre sosialt nettverk. Migrantene hadde mer mangelfulle språkkunnskaper enn antatt, og dette førte til at svarene ble mindre utdypende enn forventet. Datamaterialet kunne blitt mer presist dersom migrantene hadde hatt bedre norskkunnskaper.

Konklusjon: Funnene tyder på at prosjektet bidrar til hverdagsintegrering av migrantene som deltar. Det at migrantene hadde mangelfulle språkkunnskaper, kan ha svekket validiteten i forskningsprosjektet. Migrasjonsstrømmen i Europa i dag ser ut til å være økende.

Integreringsprosjekter som Veiviserprosjektet er derfor viktigere enn noen gang før. Slike prosjekt er også i tråd med regjeringens mål om å legge til rette for bedre hverdagsintegrering av migranter i Norge.

Nøkkelord: Hverdagsintegrering, språkkunnskaper, sosial trivsel i hverdagen, deltagelse i lokal- og sivilsamfunnet og økt kunnskap om det norske samfunnet og norsk kultur.

Abstract

To what extent has Veiviserprosjektet in Sola municipality promoted the migrants' everyday integration in the local community? I have looked into the following sub-questions: To what extent does the Veiviserprosjektet promote migrants' language skills? To what extent does the Veiviserprosjektet promote migrants' social well-being in everyday life? To what extent does the Veiviserprosjektet promote migrants' participation in local and civil society? To what extent does the Veiviserprosjektet contribute to giving migrants increased knowledge about Norwegian society and Norwegian culture? Veiviserproject is an initiative from Kirkens Bymisjon and is organized as follows: A newly arrived migrant, an established migrant and a Norwegian-born volunteer participant meet once a week to do different activities together, and to speak Norwegian. However, the group I interviewed consisted of four participants, three migrants and one ethnic Norwegian participant.

Method: I have used a qualitative method. I have used semi-structured interviews of a total of five informants, based on the sub-questions above. In addition to the participants I have interviewed the leader of the Veiviserprosjektet. She has contributed information about administrative, financial and organizational aspects of the project.

Findings: In the analysis of my data material, it appears that the participants in the Veiviserprosjektet experience security and social belonging by participating in this project. The data further show that the migrants find it rewarding to have a meeting place with other migrants and an ethnic Norwegian participant. Here they can practice Norwegian and get help with different things like information about the government.

Discussion: The findings indicate that participation in the Veiviserprosjektet contributes to increased language skills, increased well-being and a better social network. The migrants had more deficient language skills than expected, and this led to the answers being less in-depth than expected. The data material could have been more precise if the migrants had had better Norwegian skills.

Conclusion: The findings indicate that the project contributes to the everyday integration of the migrants. The fact that the migrants had insufficient language skills may have weakened the validity of the research. The flow of migration in Europe today seems to be increasing. Integration projects such as the Veiviserprosjektet are more important than ever. Such projects are also in line with the government's goal of facilitating better everyday integration of migrants.

Keywords: Everyday integration, language skills, social well-being in everyday life, participation in local and civil society and increased knowledge of Norwegian society and Norwegian culture.

INNHOLDSLISTE

Forord	1
Sammendrag	2
Abstract	4
1. Innledning	8
1.1 Bakgrunn for valg av tema	8
1.2 Problemstilling og begrepsavklaringer	8
1.3 Informasjon om Veiviserprosjektet	10
1.4 Studiens hensikt	11
1.5 Min motivasjon for oppgaven	12
1.6 Kommunens rolle (Sola kommune)	12
1.7 Migrasjonskonteksten i Norge	13
1.8 Tidligere forskning på området	13
2. Teori	15
2.1 Hverdagsintegrering – strategi for å styrke sivilsamfunnets rolle på integreringsfeltet 2021-2024	15
2.2 Mangfoldsplakaten	16
2.3 Rapport fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	17
2.4 Integrasjons rapport for Norge til OECD 2020-2021	18
2.5 Et globalt perspektiv på migrasjon og utvikling	19
2.6 Når hjemme er borte og borte er hjemme: fortellinger om lokal integreringens komplekse dynamikk	19
2.7 Vi kan lære som vanlige folk - Morsmålsstøttet undervisning	20
3. Metode	22
3.1 Valg av metode	22
3.2 Innenfra og utenfra perspektiv innen migrasjonsforskning	23
3.3 Rekruttering	24
3.4 Min fremgangsmåte	24
3.5 Intervju av prosjektlederen for Veiviserprosjektet	25
3.6 Intervjuet av fire medlemmer av Veiviserprosjektet i Sola kommune	25
3.7 Etske hensyn	26
3.8 Validitet og reliabilitet	27
4. Resultater	30
4.1 Intervju av leder av Veiviserprosjektet	30
4.2 Rammer rundt og kommentarer til intervjuet med fire medlemmer av Veiviserprosjektet i Sola kommune	36
4.3 Spørsmåla som var utgangspunktet for intervjuet:	37
4.3.1 Sosial trivsel i hverdagen	37
4.3.2 Språkkunnskaper	38
4.3.3 Kunnskap om rettigheter og jobbmuligheter	38

4.3.4 Deltakelse i sivil- og lokalsamfunnet	38
4.4 Resultat av semistrukturert intervju med fire deltakere i Veiviserprosjektet i Sola kommune	39
4.4.1 Informant 2 (Nyankommet migrant)	39
4.4.2 Informant 3 (Nyankommen migrant)	42
4.4.3 Informant 4 (Etablert migrant)	42
4.4.4 Informant 5 (Norsk frivillig)	46
5.Drøfting	49
5.1 Hverdagsintegrering	49
5.1.1 Språkkunnskaper	50
5.1.2 Sosial trivsel i hverdagen	53
5.1.3 Deltakelse i sivil- og lokalsamfunnet	55
5.1.4 Kunnskap om samfunnet og norsk kultur	61
5.2 Samfunnsmessig relevans	63
6. Konklusjon	66
6.1 Evaluering av forskningen	67
7. Referanseliste	69

1. Innledning

I denne delen av oppgaven vil jeg si noe om valg av tema og presentere problemstillingen min og fire delspørsmål. Videre vil jeg forklare noen sentrale begreper. Deretter følger informasjon om Veiviserprosjektet. Jeg vil også si noe om studiens hensikt og min motivasjon for å skrive denne oppgaven. Jeg vil også komme inn på kommunens rolle, migrasjonskonteksten i Norge og tidligere forskning på området.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

I politisk sammenheng blir det debattert hvor mye ressurser og penger som skal rettes mot integrering av migranter i Norge. Mange partier er uenig om norsk innvandrings- og integreringspolitikk, og det er ulike syn blant nordmenn. Til tross for at det er mange nordmenn som mener at alt ligger til rette for god integrering av migranter her i Norge, både regionalt og lokalt, er det ikke stor nok bevissthet blant nordmenn flest når det gjelder integrering av migranter.

Noe av formålet og ønsket mitt har vært å løfte frem migrantenes opplevelser og følelser og gi de en anledning til å ha et ord med i laget omkring sin egen integrering i Norge og lokalsamfunnet.

Mer spesifikt tar min masteroppgave utgangspunkt i begrepet hverdagsintegrering, og hvordan en slik form for integrering oppleves gjennom prosjekter som tilbys av frivillige organisasjoner på et lokalt nivå. For å gjøre det lettere for lesere, har jeg prøvd å merke alle direkte sitat med kursiv gjennom oppgaven.

1.2 Problemstilling og begrepsavklaringer

Problemstilling: I hvilken grad har Veiviserprosjektet i Sola kommune fremmet migrantenes hverdagsintegrering i lokalsamfunnet?

Jeg har tatt utgangspunkt i følgende kategorier:

I hvor stor grad fremmer Veiviserprosjektet migrantenes språkkunnskaper?

I hvor stor grad fremmer Veiviserprosjektet migrantenes sosiale trivsel i hverdagen?

I hvor stor grad fremmer Veiviserprosjektet migrantenes deltakelse i lokal- og sivilsamfunnet?

I hvor stor grad bidrar Veiviserprosjektet til å gi migrantene økt kunnskap om det norske samfunnet og norsk kultur?

Disse fire emneområdene er nøkkelbegreper når en skal undersøke hvorvidt Veiviserprosjektet bidrar til hverdagsintegrering.

Hverdagsintegrering betyr at personer med innvandrerbakgrunn skal føle at de har en stemme i sivilsamfunnet sitt, og at de har mulighet til å delta i ulike organiserte tilbud, slik som organisert idrett og andre lokale tilbud. (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 13)

Sivilsamfunnet er den delen av samfunnet som består av frivillige organisasjoner, ulike interessegrupper og individer, som kommer sammen for å fremme en politisk sak eller løse en oppgave i fellesskap på frivillig grunnlag. Sivilsamfunnet kan forstås som den delen av samfunnslivet som hverken ligger innenfor offentlig eller privat sektor.

(Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 9)

Migranter er definert som personer som selv har innvandret til Norge, og som er født i utlandet av utenlandsfødte foreldre. Norskfødte med innvandrerforeldre er personer som er født i Norge av to utenlandsfødte foreldre. Når begge disse gruppene omtales samlet, brukes betegnelsen personer med innvandrerbakgrunn. (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 9)

Følgende begreper vil være sentrale i drøftingsdelen av denne masteroppgaven: Integrering, assimilering, segregering og kulturell relativisme.

Integrering er en toveis prosess hvor myndighetene skal sikre gode muligheter, og den enkelte innvandrer må stille opp med egeninnsats. Målet for integrering er at migranter i større grad skal delta i arbeids- og samfunnsliv. De som skal leve og bo i Norge, skal inkluderes og ta del i store og små fellesskap i samfunnet.

(Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 9)

Assimilering betyr at mennesker eller grupperinger av mennesker må tilpasse seg til storsamfunnet på deres premisser. Dette blir sett på som en enveisprosess, der de som blir utsatt for assimilering er nødt til å endre sine oppfatninger og kulturelle verdier.

(Bredesen, 2018, s.16)

Segregering er å skille enkelte mennesker vekk fra andre innenfor det samme samfunnet. Det motsatte blir kalt integrasjon eller integrering. (Bredesen, 2018, s.18)

Kulturrelativisme går ut på å forstå alle kulturer eller kulturmønstre som likeverdige, noe som innebærer at alle samfunn må forstås ut fra sine egne premisser. Motsetning til kulturrelativisme er etnosentrisme. (Dahl, 2018)

1.3 Informasjon om Veiviserprosjektet

I oppgaven min vil jeg se nærmere på Veiviserprosjektet som er et initiativ fra Kirkens Bymisjon, som er en ikke-statlig, frivillig organisasjon (NGO).

“Vårt arbeid er basert på kristne og humanistiske verdier, men er ikke bygget opp som et livssyns fellesskap. Vår forankring er i kirken og den diakonale tradisjonen er sterk i arbeidet, men våre ansatte, frivillige, brukere og gjester kommer fra mange bakgrunner med ulik tro og livssyn. Du må ikke være kristen for å jobbe eller engasjere deg i vårt arbeid.
(Kirkens Bymisjon, 2022)

Veiviserprosjektet baserer seg på samtaler mellom tre personer. Det ene medlemmet skal være en nyankommet migrant med kortere botid i Norge. Det andre medlemmet skal være en migrant med lengre botid i Norge. Det tredje medlemmet blir ofte kalt for frivillig og skal være en person som er født og oppvokst i Norge. Bergen var første by for oppstart for Veiviserprosjektet, og i dag er det totalt 47 grupper som har deltatt i prosjektet i Bergen. I 2021 var det omlag 18 grupper, ni grupper med menn og ni grupper med kvinner. Inspirert av prosjektet i Bergen er lignende prosjekter startet opp i flere andre byer i løpet av 2019. [Bergen, Fredrikstad, Kristiansand, Oslo/Grønland, Sveio, Oslo/Stovner, Sandefjord, Tysvær, Tønsberg, Sola] (Kirkensbymisjon, 2022).

Intervju av prosjektlederen i februar 2021 gav meg viktig informasjon om prosjektet. Blant annet presiserte hun at Corona-pandemien har hatt stor betydning for implementeringen av prosjektet i andre byer, og prosjektet har møtt økonomiske utfordringer i etterkant av

intervjuet. Denne informasjonen fikk jeg da jeg kontaktet Kirkens Bymisjon i begynnelsen av januar 2022.

Da Veiviserprosjektet startet opp i Bergen, var målet med prosjektet å hjelpe migranter til å bli kvalifiserte jobbsøkere. I intervjuet med lederen kom det frem at dette målet har vært noe ambisiøst. Prosjektet har i større grad gått over til å ha som mål å skape sosiale møteplasser hvor migranter kan snakke norsk sammen. Veiviserprosjektet gir migranter anledning til å snakke norsk, og slik forbedre språkkunnskapene sine, samtidig som de kan få nye kontakter i lokalsamfunnet. I Sola kommune har fokuset hovedsakelig vært å fremme integrering gjennom deltakelse og sosial inkludering.

Jeg ble først introdusert for Veiviserprosjektet gjennom VID vitenskapelige høyskole. Det var Kirkens Bymisjon som ønsket at en student skulle forske på prosjektet. I min masteroppgave har jeg sett nærmere på hverdagsintegrering av en gruppe migranter som deltar i Veiviserprosjektet i Sola kommune. Som nevnt ovenfor, er Veiviserprosjektet et initiativ fra Kirkens Bymisjon. I følge lederen har prosjektet hovedsakelig fått økonomisk støtte av: The Kavlifondet og NAV.

1.4 Studiens hensikt

Som forsker på dette integreringsprosjektet ønsker jeg å finne svar på om medlemmene av Veiviserprosjektet føler en tilhørighet til Norge og lokalsamfunnet. Føler migrantene seg forstått, hvilke erfaringer sitter disse menneskene med? Det er i stor grad migrantene selv som sitter med svarene, og ikke nødvendigvis tallknusere og politikere. Som nevnt ovenfor, er formålet med å studere Veiviserprosjektet å se nærmere på hverdagsintegrering, og hvorvidt dette prosjektet er en vellykket integreringsmodell for medlemmene av Veiviserprosjektet lokalt i Sola kommune.

Alle som bor i Norge skal ha frihet og mulighet til å delta i fritidsaktiviteter og sosial fellesskap. En viktig del av integreringspolitikken er å legge til rette for at migrantene deltar i samfunnsliv, frivillige organisasjoner og valg. Norge ligger på topp internasjonalt når det gjelder deltakelse i frivillig arbeid. Dette med å arbeide for fellesskapet står sterkt i landet vårt, og i mange lokalsamfunn og organisasjoner i Norge er dugnadsånden sterk. Dette bidrar

til med å skape sosiale fellesskap og tilhørighet, samtidig som det bidrar til å skape et bedre miljø og ryddigere omgivelser:

“Norge er verdensledende på frivillig arbeid, og halvparten av befolkningen i Norge engasjerer seg i frivillig arbeid. Innsatsen de gjør har betydning for enkeltmennesker, men også for samfunnet.” (Regjeringen, 2022)

Hensikten for meg er å studere Veiviserprosjektet lokalt i Sola kommune for å få innblikk i medlemmenes erfaringer med prosjektet og deres hverdagsintegrering.

1.5 Min motivasjon for oppgaven

Jeg har fullført en bachelor innen interkulturell kommunikasjon, og jeg har valgt å skrive en master innen samme programområdet. Derfor var det relevant for meg å skrive om et integreringsprosjekt. Fokuset for meg i min oppgave har vært å se nærmere på hvordan Veiviserprosjektet til Kirkens Bymisjon fungerer på et lokalt nivå, nærmere bestemt i Sola-regionen. Veiviserprosjektet har allerede vært implementert i store byer som Bergen og Oslo, og tilbakemeldingene fra gruppemedlemmene fra disse lokasjonene er positive. Det er derfor relevant å studere resultatene fra Veiviserprosjektet med fokus på hverdagsintegrering og lokal tilhørighet til hjemlassen deres i Sola kommune.

1.6 Kommunens rolle (Sola kommune)

Sentraliseringen og urbaniseringen som har foregått i Norge, spesielt siden 1950-tallet og utover, gjør at mange etniske nordmenn, ikke minst mange migranter velger å bosette seg i byer fremfor på landsbygda. Denne sentraliseringen Norge har gått igjennom, har med andre ord ført til at mange første- og andregenerasjons migranter som ankommer Norge ofte velger å bosette seg i byer, og dermed blir de integrert i lokalmiljøet i en bydel. Alle migrantene som ble intervjuet var bosatt i Sola kommune. Sola er ikke en by selv om det er bosatt over 27.000 mennesker der, men en sentral kommune som ligger nær andre byer og tettsteder. (Sola kommune, 2020) Informant 1 og 5, som er norskfødte, er begge bosatt i to store norske byer på Vestlandet.

Integrering er først og fremst et offentlig ansvar. Sola kommune står for de grunnleggende tiltakene som bidrar til å hjelpe migranter til å få et fotfeste i deres nye land. Dette er tiltak som innebærer tilrettelegging for språkopplæring, utdanning, yrkeskvalifisering og kunnskaper om samfunnet. Et av hovedmålet med integreringspolitikken i Sola kommune er å legge til rette for gode muligheter og tilhørighet. Veiviserprosjektet er tydelig i tråd med de offentlige målene for integrering av migranter:

“Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere er en obligatorisk ordning for alle norske kommuner. Undervisning i norsk språk og samfunnskunnskap står sentralt i introduksjonsordningen, sammen med arbeidspraksis og andre tiltak som forbereder for deltakelse i yrkeslivet og/eller utdanning.” (SSB, 2022)

1.7 Migrasjonskonteksten i Norge

Antallet migranter og norskfødte med foreldre fra et annet land enn Norge låg på litt over 1 million ved inngangen av året 2022 ifølge SSB: Fakta om innvandring. (SSB, innvandring og innvandrere, 2022). Flesteparten av migrantene i Norge har bakgrunn fra land som Polen, etterfulgt av Sverige, Litauen og Syria. Realiteten er at vi er et land med mennesker fra hele verden. Vi ser hvordan verden er i kontinuerlig endring, og hvordan migrantstrømmene påvirkes av konflikter og krig.

1.8 Tidligere forskning på området

Veiviserprosjektet har aldri blitt forsket på, og det er kanskje et av hovedargumentene for å forske på dette integreringsprosjektet. I oppgaven har jeg valgt å se på en masteroppgave som ble skrevet i 2017. Den har tittelen “Integrering av Flyktninger: *De frivillige organisasjoners rolle*”. Denne oppgaven er relevant, ettersom den omhandler Stavanger kommune og integrering av flyktninger på et lokalt nivå. Derfor har jeg valgt å se litt på hans oppgave som inspirasjon. Dette er sammenlignbart med Veiviserprosjektet i Sandnes, Sola og Stavanger-regionen. Det er interessant at oppgaven er skrevet av en migrant fra Somalia, noe som det gjør at budskapet blir særlig verdt å merke seg. Hans hovedfokus i oppgaven er konsentrert om frivillige organisasjoners rolle og viktigheten av frivillig arbeid i integrerings- og

inkluderingsarbeid. Han poengterer at den tradisjonelle oppfatningen av begrepet integrering er noe utdatert, og at integrering i for stor grad har dreid seg om å dyktiggjøre migranter og flyktninger til å få seg utdanning, betalt arbeid og bolig f. eks. Dette er elementer som gagnar det norske samfunnet, og som er viktige for å bli integrert, men det sier lite om hverdagsintegreringen, og hvor vidt denne personen føler seg segregert, assimilert, ekskludert eller integrert i sivilsamfunnet. I teoridelen nedenfor vil begrepet hverdagsintegrering bli utdypet og belyst.

2. Teori

I denne delen av oppgaven vil jeg først presentere en rapport som går nærmere inn på begrepet hverdagsintegrering, ettersom dette er et viktig begrep i min forskning på Veiviserprosjektet. Det neste jeg vil gå inn på er Mangfoldsplakaten, der begreper som kulturelt mangfold og økt mangfold innen frivillig arbeid står sentralt. Deretter vil jeg komme inn på en rapport utarbeidet av Integrering- og mangfoldsdirektoratet, og en tidligere integrerings-rapport fra 2019-2020 utarbeidet av Kunnskapsdepartementet. Jeg har valgt ut å se nærmere på en fortelling fra en polsk familie som er fremstilt av forfatterne Stachovski og Rasmussen. Deretter har jeg valgt å supplere teoridelen min med en artikkel utgitt av Nina Glick Schiller, hvor hun presenterer et globalt perspektiv på migrasjonsforskning. Denne refererer jeg kort til, før jeg til slutt vil redegjør for en artikkel som presenterer resultatene av en kvalitativ studie av tospråklig undervisning.

2.1 Hverdagsintegrering – strategi for å styrke sivilsamfunnets rolle på integreringsfeltet 2021-2024

Regjeringen har etter mange år med forskning på integrering og inkludering i det norske samfunnet utarbeidet en rapport, og den klargjør begrepet hverdagsintegrering for migranter. Hverdagsintegrering handler om en persons deltakelse i sivilsamfunnet, bl. a. i frivillig sektor. Sivilsamfunnet består av små og store grupper med personer som igjen utgjør samfunnet vårt. Frivillig arbeid og andre støtteordninger bidrar til å skape et bedre samfunn og hjelper til med å løse viktige samfunnsoppgaver som inkludering. Innsatsen som folk flest gjør i hverdagen for å hjelpe migranter er en del av det som menes med begrepet hverdagsintegrering. Alle som bosetter seg i Norge skal ha anledning til å være med i frivillig innsats, sosiale fellesskap og integreringsprosjekter som Veiviserprosjektet. Norge ligger høyt oppe på internasjonale rangeringer når det gjelder nettopp dette med å delta i frivillige initiativer.

55 % av befolkningen (over 15 år) har gjort frivillig arbeid i løpet av det siste året (Frivillighetsbarometeret 2021). Dette er en nedgang fra tidligere og må sees i sammenheng med korona pandemien. (Frivillighetnorge, 2022)

I følge statistikker og rapporter kommer det frem at det er færre migranter som driver med frivillig innsats. Det er forskjell på hvem som deltar, og dette er avhengig av mange faktorer, bl.a. hvor migrantene kommer fra, hvilken bakgrunn de har og økonomisk status. 78 % av befolkningen er medlem i minst en organisasjon, og 48 % av befolkningen er medlem i minst to organisasjoner. (SSBs Levekårsundersøkelse, 2020) Frivillig arbeid bidro med en verdiskapning tilsvarende 78 milliarder kroner i 2018. (SSBs satellittregnskap for frivillig sektor 2020). (Frivillighetnorge, 2022)

“Integreringspolitikken skal legge til rette for at flere innvandrere deltar i arbeids- og samfunnsliv og bidra til frihet for den enkelte til å foreta selvstendige valg. Regjeringens integreringsstrategi Integrering gjennom kunnskap (2019-2022) har høyere deltakelse i arbeids og samfunnsliv blant innvandrere som hovedmål. Gjennom en rekke tiltak følger regjeringen opp de fire innsatsområdene i integreringsstrategien.”

(Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 9)

Den nye integreringsplanen og politikken skal tilrettelegge for at migranter i større grad deltar i arbeids- og samfunnsliv. Dette vil bidra til frihet for den enkelte i vårt demokrati og gir migranter mulighet til å foreta egne valg. Fremmedfrykt er ofte det som gjør at vi ikke åpner oss for ulike synspunkter og kulturer, innen sosialantropologien blir ofte begrepet etnosentrisme brukt om et slikt tankesett. Regjeringens plan er nettopp å styrke integreringen av migranter i Norge gjennom økt kunnskap. (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 3-4)

2.2 Mangfoldsplakaten

Videre ønsker jeg å si noe om Mangfoldsplakaten. Mangfoldsplakaten har som mål å danne et større kulturelt mangfold i de forskjellige frivillige organisasjonene i landet.

Mangfoldsplakaten er undertegnet av regjeringen og er en del av regjeringens rapporten som omtales ovenfor.

Frivillige sektor skapes av at personer deltar og viser interesse. Norge har gjennom de siste tiårene fått mange nye migranter og personer med forskjellig bakgrunn. Frivillighetnorge hevder at for at frivillig sektor skal bli endra bedre, trenger vi nærmere kontakt mellom

organisasjonene, og det kommer frem at deler av den norske befolkningen møter mange barrierer. Dette er et av hovedmålene med Mangfoldsplakaten, nemlig å sørge for at frivillige organisasjoner lykkes med å øke mangfoldet innad i organisasjonen. Frivillig sektor i dag speiler ikke det kulturelle mangfoldet vi har i Norge. Frivillighetnorge og regjeringen med de undertegnede organisasjonene har som mål at alle skal kunne delta. Dette at alle deltar i utviklingen som skjer i samfunnet, er viktig for å styrke demokratiet.

(Frivillighetnorge, 2022)

Faktorer som økonomi og utdanning, for å nevne noen, utgjør i dag barrierer for deltakelse i frivillig arbeid. Det å jobbe for at frivillig sektor i større grad skal inkludere mennesker med forskjellig bakgrunn og liv, vil styrke mangfoldet i organisasjonene og speile den norske befolkning bedre. Mangfold er et dynamisk ord, og organisasjonene ønsker å åpne seg for å gjøre endringer for å øke mangfoldet og jobbe for bedre inkludering. 2022 er frivillighetens år, og noen av måla for i år er å få flere med på frivilligheten og gjøre flere møteplasser tilgjengelige. Dette gjøres blant annet ved:

“Å sette av nødvendige ressurser til å jobbe for å øke mangfoldet, sette konkrete mål for å øke mangfoldet på alle nivå i en organisasjon og tillate oss å være kritiske til vårt arbeid og hvilke forbedringer vi kan gjøre for å styrke mangfoldet innad i organisasjonen vår. Legge inn mål og tiltak for økt mangfold i organisasjonens planer. Øke kunnskapen vår om mangfold og jevnlig vurdere hvem vi ikke når. Øke mangfoldet når vi velger nytt styre eller ansetter medarbeidere.” (Mangfoldsplakaten, rekruttere og ta vare på folk, 2022)

2.3 Rapport fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

IMDi har fått i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å utvikle et helhetlig indikatorsett på integreringsfeltet. Indikatorsettet skal erstatte Regjeringens ‘Mål for integrering’ (Regjeringen, 2015), et statusnotat om integrering i Norge som har ligget ved statsbudsjettet de siste 15 årene. (Integrerings og mangfoldsdirektoratet, 2021, s. 5)

Integrering innebærer et samfunn av mennesker og samhandlingen som skjer mellom menneskene. Begrepet integrasjon er et begrep som brukes mye i min oppgave. Å integrere er et aktivt verb, og det er dynamisk. Verbet stammer fra det latinske språket og betyr å gjøre

noe helt. I rapporten fra IMDi sies det at integrering må ses på som en prosess, og at integreringen kan skje raskt eller tregt og kan være god eller dårlig. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet har publisert forskning om integrering i Norge, og denne ble offentliggjort i begynnelsen av året 2021. I rapporten presenteres ulike indikatorer for hvordan en kan måle integrasjon, og den viser hvordan forskjellen mellom migranter og resten av befolkningen utvikler seg over tid. Rapporten peker på sentrale utviklingstrekk for integrering innenfor utvalgte samfunnsområder.

(Integrerings og mangfoldsdirektoratet, 2021)

Rapporten tar for seg fire mål indikatorer for å måle integrering: 1 utdanning og kvalifikasjoner, 2 arbeid og økonomi, 3 hverdagsintegrering, 4 retten til å leve et fritt liv. Det å hjelpe migranter til å bli kvalifiserte jobbsøkere og etablere bedre økonomi kommer frem som et nøkkelmål for regjeringen og for IMDi.

2.4 Integrasjons rapport for Norge til OECD 2020-2021

Dette er en rapport utarbeidet av mange ulike departement. I følge denne rapporten er målet med norsk integreringspolitikk å gjøre migranter i stand til å søke jobb og ta del i samfunnslivet. Det må stilles krav til migrantene om deltakelse, samtidig som samfunnet må ta grep for å sikre at alle kan få mulighet til å utnytte sin kapasitet på arbeidsmarkedet og i sivilsamfunnet. Offentlige tjenester skal gi likeverdige muligheter for alle. Regjeringens mål er å gi migrantene et sterkt og stabilt fotfeste i den norske arbeidsstyrken og fremme hverdagsintegrering, tilhørighet, deltakelse og retten til å leve et fritt liv. For mange flyktninger og migranter har ikke dette vært en selvfølge.

I rapporten understrekes det videre at diskriminering bryter med menneskerettighetene, og skader ikke bare enkeltpersoner, men samfunnet som helhet. Alle skal behandles på samme måte, uavhengig av alder, seksuell legning, funksjonshemming eller etnisk bakgrunn. Alle bør ha samme anledning til å ta egne avgjørelser angående sitt eget liv. Juridiske og politiske tiltak skal bidra til å skape bedre likestilling i det norske samfunnet. Rapporten viser til studier som sier at mennesker med annen bakgrunn enn majoriteten i Norge opplever diskriminering. I en spørreundersøkelse fra 2020 kommer det frem at 39 prosent av migranter og 47 prosent av annen generasjons migranter har opplevd å bli diskriminert i løpet av det

siste året. Generelt kommer det frem at yngre mennesker i større grad opplever diskriminering enn den eldre generasjonen. (Thorud, 2020, s. 99)

2.5 Et globalt perspektiv på migrasjon og utvikling

Ved å stille spørsmål og analysere moderne migrasjonsteori argumenterer Schiller for et globalt perspektiv på migrasjon som ikke bør være basert på nasjonalisme. I artikkelen argumenterer Nina Glick Schiller for at mye av den europeiske og amerikanske migrasjonsforskningen er begrenset til spørsmål som: Hvordan passer de inn i samfunnet vårt? Hva er barrierene som hindrer dem i å bli med oss? Hvilke kulturer og religioner passer ikke inn? Schiller diskuterer begrepet gjenfødt assimilering er en holdning til migrasjon som til dels problematiserer migrasjon over landegrenser og kontinent. Selv om disse forskerne aksepterer migrantenes etniske identiteter, bånd til hjemlandet og transnasjonale nettverk, fortsetter de å se på migrasjon som en potensiell trussel mot nasjonalstaten og den nasjonale kulturen. Med andre ord har Schiller introduserer et nytt og mer nyansert perspektiv på integrering av migranter. (Schiller, 2009, s 8)

2.6 Når hjemme er borte og borte er hjemme: fortellinger om lokal integreringens komplekse dynamikk

I kapitlet når hjemme er borte og borte er hjemme: fortellinger om lokal integreringens komplekse dynamikk, tar forfatterne Stachowski og Rasmussen utgangspunkt i migreringen til ulike familier. Kapitlet går inn på integreringsprosesser i rurale strøk i Norge og tar bl.a. for seg migrasjonshistorien til en polsk familie som er bosatt i en kommune langs kysten i Norge. Kapitlet illustrerer hvor viktig integrering i lokalsamfunnet er, og dette er nettopp noe av det jeg ser på i min forskning på Veiviserprosjektet lokalt i Sola kommune. Det poengteres at migranters tilknytning skapes gjennom å få en fot innenfor arbeidsmarkedet, og å få ekte venner i lokalsamfunnet, samtidig som de holder kontakt med venner og familie fra hjemlandet sitt. Det å føle tilhørighet til stedet hvor man kommer fra, forutsetter at migranter har evne til å opprettholde kontakt med familie og venner i hjemlandet. Funnene i dette kapitlet viser at migranters engasjement i sivilsamfunnet og lokalmiljøet er svært sentralt for

god integrering. Det kommer blant annet frem i dette caset at tilhørighet i lokalmiljøet er viktigere for god integrering enn f.eks. etnisitet eller nasjonalitet.

(Stachowski & Rasmussen, 2021, s. 157)

Videre i dette kapitlet blir det påpekt at det transnasjonale perspektivet er viktig:

“Det transnasjonale perspektivet står sentralt i utforskning av betydningen og implikasjoner av innvandreres sosiale, politiske, økonomiske og kulturelle forbindelser som kobler vert- og sender samfunnet”

(Stachowski & Rasmussen, 2021, s. 160)

Som nevnt, følger vi i dette kapitlet følger vi historien til en polsk familie, og vi får høre om hvilke faktorer som har vært viktige for deres integrering i deres nye lokalmiljø i Norge. Dette caset illustrerer hvor viktig det er å bygge tette sosiale bånd og relasjoner både til hjemlandet og lokalsamfunnet i vertslandet. Begrepet som benyttes om dette er transnasjonalt, sosialt rom. I noen tilfeller kan dette transnasjonale rommet omfatte flere land, ettersom noen migranter har hatt opphold i flere land før de ankommer vertslandet, og livet her og der kan kombineres på ulike måter. Denne kontakten går ofte begge veier og bygger på at gjensidige relasjoner opprettholdes.

2.7 Vi kan lære som vanlige folk - Morsmålsstøttet undervisning

Vigdis Alver og Karen Margrete Dregelid er forfatterne av en fagartikkel som presenterer en kvalitativ studie som har sett på trivsel hos kursdeltakere som fikk bruke morsmålet sitt i undervisningen. Artikkelen er skrevet på bakgrunn av flere forsøk med morsmålsstøttet opplæring for migranter i alle aldersgrupper med ulike minoritetsspråk og lite skolegang. Utvalget har bestått av elever på grunnskolen og voksne. (Alver & Dregelid, 2016)

Et hovedpoeng var at deltakerne fikk bruke morsmålet sitt i opplæringen, og de fikk være aktive i sin egen undervisning. I denne artikkelen kommer det fram at tospråklig undervisning skaper trygge læringssituasjoner for deltakerne. Deltakere som fritt kan sette ord på tanker på sitt opprinnelige morsmål, opplever trygghet og mindre press enn de som kun får lov til å bruke andrespråket. Det kommer frem at mennesker først tenker på morsmålet, for å så

oversette til et annet språk. Det blir også sagt at det er lettere å lære seg et nytt språk når en har kognitiv støtte fra eget morsmål å bygge på. Desto bedre en tar vare på morsmålet, desto fortere og mer presist vil den kognitive prosessen som kreves for å lære et nytt språk gå.

“I en monolingual situasjon må de « snakke til seg selv » på morsmålet for å tenke, samtidig som de må planlegge hva de skal si på andrespråket. Forskerne antyder at dette krever mye energi, og det reduserer den oppmerksomheten deltakerne kunne ha rettet mot oppgaven de skal løse. Andre studier viser også at bruk av morsmålet gir deltakerne en kognitiv støtte som gjør det mulig for dem å analysere språk og arbeide på et høyere nivå enn om de bare bruker andrespråket.” (Alver & Dregelid, 2016)

Det kommer frem av forsøk og utspøringer fra deltakerne som har deltatt i monolinguale situasjoner at undervisning uten morsmålsstøtte var ubehagelig. Artikkelforfatterne er inne på at for en deltaker med god skolebakgrunn, er det lettere å være fleksibel i innlæringen av et nytt språk. Fagartikkelen er inne på at tospråklig undervisning er viktigst for migranter med lite eller ingen skolegang. For deltakere med bedre skolegang og mer erfaring er det f. eks. mulig å anvende flere teknikker for innlæring. Det er mulig å finne kilder og ord i ordbøker og på nettet og bruke oversetning når nødvendig.

I gruppen som jeg intervjuet i Veiviserprosjektet var det en informant som snakket dårlig engelsk og norsk, men godt arabisk. Siden det er radikale forskjeller mellom arabisk og norsk, og denne migranten heller ikke kan engelsk, vil overgangen til norsk være krevende. Hvis en snakker f.eks godt engelsk, kan en kommunisere med andre på det språket, og dermed vil læringsprosessen og overgangen til å lære seg et nytt språk bli lettere.

Deltakere som har ikke har gått mye på skole, vil ikke sitte med de samme rammene til å lære seg det nye språket, derfor er tospråklig undervisning spesielt viktig for disse migrantene. Tilrettelagt, tospråklig undervisning, hvor deltakerne selv kan komme med sine meninger om hva som ville vært best for dem, har vist seg å være en effektiv undervisningsmodell. (Alver & Dregelid, 2016)

3. Metode

I dette kapitlet vil jeg først greie ut om hvorfor jeg har valgt å benytte meg av den kvalitative metoden i min forskning på Veiviserprosjektet. Videre vil jeg si litt om hvorfor jeg valgte semistrukturerte intervju. Jeg vil så kommentere de ulike posisjonene som forsker og deltakere kan inneha. Deretter vil jeg kommentere rekruttering, rammene rundt intervjuene, etiske hensyn og begrepene validitet og reliabilitet.

3.1 Valg av metode

Problemstillingen spilte en viktig rolle for metodevalget mitt. I forskning kan man blant annet benytte seg av kvalitativ eller kvantitativ metode. Den kvalitative metoden er velegnet hvis en søker forståelse eller innsikt, og vi ikke skal måle noe nøyaktig, slik tilfellet var for meg.

Innenfor kvalitative forskningsintervju finnes det ulike typer spørreteknikker. Man skiller blant annet mellom strukturerte-, semistrukturerte- og åpne intervju. I min oppgave opplevde jeg at jeg hadde størst utbytte av å bruke semistrukturerte intervju. Her er intensjonen at fenomenet man studerer skal forstås ut fra intervjuobjektets egne perspektiver (*Kvale og Brinkmann, 2012*). Med dette som bakteppe satt jeg opp temaer og delspørsmål som jeg ønsket at informantene skulle snakke rundt. Spørsmålene måtte være åpne, slik at informantene kunne få anledning til å svare utdypende og ikke bare med ja eller nei. En kan si at de semistrukturerte intervjuene gjennomføres som en kommunikasjonsprosess, der intervjueren ikke skal styre for mye.

Ved kvalitativ metode skal en ikke bruke for mange intervjuobjekter. Derfor er det ikke mulig å generalisere resultatene, de gjelder ikke nødvendigvis for alle, kun for de utvalgte informantene. Dette er en av fordelene ved kvalitative undersøkelser, denne metoden gjør at vi kan søke etter svar og gjøre grundig forskning, men en er ikke avhengig av et like stort antall informanter som ved bruk av den kvantitative metoden. Det blir ofte hevdet at kvalitativ forskning går i dybden, men ikke i bredden. I et essay skrevet av Sarah Tracy: *Eight "Big-Tent" Criteria for Excellent Qualitative Research* nevner hun åtte gode nøkkelbegreper for kvalitativ forskning. Noen av disse kriteriene er: et verdig emne, kritisk

holdning, oppriktighet, troverdighet, etikk og at forskningen har en meningsfull sammenheng. Dette er verktøy som skal bidra til å fremme respekt mellom forsker og informantene (Tracy, 2010, s. 8)

3.2 Innenfra og utenfra perspektiv innen migrasjonsforskning

Artikkelen *Innside og utside perspektiv innen migrasjonsforskning* er skrevet av Magdalena Nowicka & Louise Ryan. Den har jeg valgt å benytte meg av som inspirasjon for tolkning av datamaterialet, og for å hjelpe meg bedre til å forstå hvilken rolle jeg har som forsker og inn i intervjusituasjonen med medlemmene av Veiviserprosjektet. Forskerne det her refereres til, har anvendt kvalitativ metode innen migrasjonssosiologi, og forskerne har stilt dybdespørsmål i intervjuene. Dette er relevant, siden jeg har tatt i bruk kvalitativ metode og dybdespørsmål til mine informanter av Veiviserprosjektet i Sola kommune.

Artikkelen utdyper forskjellene mellom de ulike posisjonene til informantene og forskerne i et prosjekt. Artikkelen er skrevet av en migrant, og det gjør at validiteten på forskningen blir forsterket. I migrasjonsforskning betyr skillet mellom innenfra- og utenfra-perspektiv vanligvis følgende: en innenfra-forsker er medlem av migrant gruppen som studeres, mens en utenfra-forsker er et medlem av majoritetsbefolkningen i landet. En informant med en innenfra-posisjon kan f. eks. bidra med en bedre forståelse av personlige opplevelser og følelser, noe som kan gi ny innsikt i hvordan det er å forlate et land og komme til et nytt. En deltaker eller en forsker med et utenfra-perspektiv kan i større grad være en observatør enn en deltaker. Disse ulike posisjonene kan supplere hverandre. Som nevnt, er forfatteren bak artikkelen migrant, og derfor kan intervjumøter være fullt av følelser, forventninger og opplevelser som kan være utfordrende, men som igjen kan lede til spennende, legitim forskning. Dette kan bidra til kunnskap som kan være viktig å ta med seg inn i intervjusituasjonen og tolkningen av datamaterialet. (Norwicka & Ryan, 2015, s. 2)

Konseptet med Veiviserprosjektet er å organisere grupper på tre personer: En nyankommet migrant, en etablert migrant, og en tredje frivillig som er født i Norge. Veiviserprosjektet er basert på samtaler på norsk mellom tre personer. Innledningsvis i mitt feltarbeid samlet jeg informasjon om prosjektet gjennom et intervju med leder for Veiviserprosjektet. Hun representerer et utenfra- perspektiv og tilhører majoriteten i det norske samfunnet. Jeg ønsket

å bruke denne artikkelen til å se de ulike posisjonene til de tre medlemmene i Veiviserprosjektet som er mine nøkkelinformanter. Hvilken posisjon de representerer, og hvilken posisjon jeg representerer som forsker, blir en viktig å ta med i analysering av intervjuene. Gjennom å anvende nettopp denne teorien vil jeg være bedre rustet til å tolke de ulike posisjonene jeg som forsker har samt de ulike posisjonene til mine 5 utvalgte informanter. (Norwicka & Ryan, 2015, s. 4)

3.3 Rekruttering

I denne delen av oppgaven ønsker jeg å si noe om hvordan jeg gikk frem for å få tak i intervjuobjektene. Først kontaktet jeg Kirkens Bymisjon og prosjektleder, og deretter utførte jeg et intervju med henne i våren 2021. For å komme i kontakt med Veiviserprosjektet i Sola kommune ringte jeg til Kirkens Bymisjon og fikk kontaktet lederen for prosjektet på Sola. Ønsket mitt for denne masteroppgaven var å intervju en gruppe medlemmer av Veiviserprosjektet lokalt i Sola kommune, og jeg fikk ordnet et møte med en gruppe som lot seg intervju. Totalt var det fire medlemmer i den gruppen som jeg intervjuet. Intervjuet varte i omlag 2,5 time og foregikk på en uformell måte, hvor jeg stilte spørsmålene til hver av medlemmene, og lot hver av dem få god tid til å forstå spørsmålet og svare. Det var viktig for medlemmene at jeg snakket seint og til dels på bokmål, jærdialekt i kjapt tempo kan være utfordrende for migranter med redusert norskkunnskaper. Migrantene som jeg intervjuet var i aldersgruppen 45-70 år. Det betyr at utvalget ikke er like differensiert som det kunne ha vært dersom det hadde vært et større prosjekt med flere deltakere. I dette forskningsprosjektet ville det vært spennende å få intervjuet personer i ulike aldrer, men jeg fikk kun tilbud om å intervju en gruppe.

3.4 Min fremgangsmåte

Da jeg skulle fordype meg i Veiviserprosjektet, var det viktig å samle mest mulig informasjon i forkant. Som tidligere nevnt, har jeg vært i kontakt med lederen for Veiviserprosjektet. I tillegg har jeg hørt på et foredrag av leder for Veiviserprosjektet for Sola kommune høsten 2021. Fremgangsmåten min har gjort det mulig for meg å sette meg inn i Veiviserprosjektet

generelt. Deretter har jeg leste meg opp på relevante teorier og begrepsforklaringer for integrasjon.

Min forskning og feltarbeid er gjort på mikronivå. Jeg har utført ustrukturerte dybdeintervjuer av fire medlemmer av prosjektet i Sola kommune. Ved å anvende ustrukturerte dybdeintervjuet kunne jeg spesifisere spørsmålene mine for å få presis informasjon som har relevans for hverdagsintegrering. Den informasjonen som jeg fikk av medlemmene, representerer mine funn, som jeg videre har analysert for å finne ut om prosjektet har gitt resultater for medlemmene når det gjelder hverdagsintegrering. Denne dataen har gitt meg informasjon som jeg har analysert for å finne ut om medlemmene trives i prosjektet, og hvilken oppfatning medlemmene har av prosjektet. Har deltakelsen i Veiviserprosjektet gitt resultater for deres sosiale integrering og inkludering i lokalsamfunnet?

3.5 Intervju av prosjektlederen for Veiviserprosjektet

Informantene mine har vært lederen for Veiviserprosjektet og fire medlemmer av Veiviserprosjektet i Sola kommune. Intervjuet med lederen ble gjort over Zoom, og varte i omlag 2,5 timer. Lederen for prosjektet svarte utfyllende på en rekke spørsmål knyttet til Veiviserprosjektet, men spørsmålene var i enda større grad rettet mot implementering, økonomi og det administrative i tilknytning til Veiviserprosjektet. Denne informanten har gitt meg utfyllende svar på en rekke spørsmål, og vært til stor nytte for meg i arbeid i forkant av skriveprosessen.

3.6 Intervjuet av fire medlemmer av Veiviserprosjektet i Sola kommune

Intervjuet av de fire medlemmene ble gjort på en kafe, og samtalen varte i omlag 2,5 time. Samtalen fløt lett og uformelt, samtidig som jeg hadde et målrettet fokus og ønske om å få svar på spørsmålene mine. Den kvalitative metoden som jeg benyttet meg av, gir informantene en større frihet til å svare på de aktuelle spørsmålene, men en utfordring med denne metoden var at migrantene som deltok i Veiviserprosjektet hadde reduserte språkkunnskaper, og på den måten ble svarene fra informantene mine ikke alltid like lange og utdypende. I og med at

det bare er 12 medlemmer i Veiviserprosjektet i Sola kommune, egnet det seg med den kvalitative metoden. Språkkunnskapene til informantene mine var som nevnt mangelfulle, noe som gjør at jeg som forsker gjennom intervjuet var avhengig av å observere ansiktsuttrykkene til informantene mine. I mange kommuner er offentlige tiltak for migranter sentralisert, og aktiviteter som er knyttet til lokalmiljøet, blir derfor spesielt viktige. Det finnes en rekke landsdekkende og lokale organisasjoner som organiserer ulike integreringsprosjekter.

Veiviserprosjektet er rettet mot integrering og inkludering i det norske samfunnet. I min forskning hadde jeg et ønske om å finne ut hva som er bra med Veiviserprosjektet, og hva som er mindre bra. Innen sosiologien er det å være kritisk et viktig verktøy, og muligheten til å høre meningene til disse menneskene er interessant for meg. Er medlemmene/migrantene i Veiviserprosjektet integrert i lokalsamfunnet? Føler de seg segregert, assimilert eller vil de si at de er godt integrert lokalt i Sola- regionen? Hvilke erfaringer og tanker sitter den frivillig norske informanten med? Hva kunne vært forbedret utfra et kritisk ståsted? Dette er noen av kategoriene som blir dekket gjennom samtalen med de fire informantene mine fra Sola.

3.7 Etske hensyn

Alle som skal skrive masteroppgave, må foreta seg noen etske vurderinger og valg. Studenter er pliktet til å sette seg inn i forskningsetikk. Det første jeg måtte gjøre var å søke til norsk senter for forskningsdata: (NSD). De behandler personvernopplysninger om forskningsprosjekter til studenter fra universiteter og høyskoler. All data som brukes i forskning skal søkes om, og NSD er første instans som må godkjenne søknaden. Det kan være snakk om statistikker, tall, bilder, lyd-video- opptak som blir brukt under forskningen og mer. Før en går i gang, må en redegjøre for hvordan en skal behandle data, lagre data og behandle personopplysninger og ivareta anonymiteten til informantene som deltar frivillig.

“Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) er et uavhengig og rådgivende organ, som har ansvar for å utarbeide nasjonale forskningsetiske retningslinjer.” (NESH, 2021) Dette er en gruppe forskere som debatterer etske hensyn i enkeltsaker og andre regler og hensyn som bør tas. Det kan være snakk om hvilke kilder som

blir godkjent eller andre avgjørelser som kan føre til rollekonflikter, mangel på taushetsplikt og vansker med å beholde anonymitet hos informantene og lignende. Ofte kan saker som NSD sliter med å avgjøre gå videre til denne komiteen.

Det er viktig å ta etiske hensyn når en skal analysere data som angår andre menneskers liv. Informantene mine delte tanker og følelser fra hverdagen sin, og det er sentralt at anonymiteten ble respektert. Dette innebærer blant annet at man ikke skal kunne spore informasjonen tilbake til informanten. Før jeg fikk tillatelse til å gjøre intervjuet, måtte jeg søke om lov. Søknaden min ble godkjent av NSD, og jeg informerte informantene mine om at ingen private opplysninger skulle oppgis i oppgaven min, jeg presiserte at jeg hadde taushetsplikt, og at de ble holdt anonyme i oppgaven min.

Lydopptaket ble gjort ved bruk av mobiltelefonen min, og jeg startet med å transkribere den muntlige samtalen over til tekst samme dag. Dette ble gjort mens intervjuet var ferskt i minnet for å gjøre det lettere for meg selv og for å sikre en best mulig transkriberingsprosess. Metoden jeg benyttet meg av var å lytte til samtalen i saktere tempo enn den autentiske samtalen. Dette verktøyet på mobilen gjorde det lettere å høre hva som ble sagt, samtidig som jeg kunne skrive ned svarene på spørsmålene lettere. Dagen etter hørte jeg gjennom opptaket i normal hastighet, samtidig som jeg så over notater og tolkningen min fra samtalen som allerede var transkribert over til skriftformat. Deretter slettet jeg lydfilen. Formaliteter er viktige i slikt arbeid, men ikke minst er det viktig at informantene kjenner på trygghet i intervjusituasjonen. Slik tillit er ikke nødvendigvis lett å skape når en møter personer for første gang. Det ble derfor viktig for meg at vi startet på en uformell måte med å introdusere oss selv. Denne innledningen og samtalen før spørsmålene ble stilt gav meg relevant informasjon om informantene, og var med på å skape trygge rammer før konkrete spørsmål ble stilt.

3.8 Validitet og reliabilitet

Validitet handler om i hvilken grad resultatene fra en studie er gyldig eller ikke. En skiller mellom intern og ekstern validitet. Intern validitet sier noe om hvorvidt resultatene er gyldige for det utvalget og det fenomenet som blir undersøkt, mens ekstern validitet sier noe om i hvilken grad et resultat kan overføres til andre utvalg og situasjoner. (Nygaard, 2022) Reliabilitet sier noe om hvor pålitelig forskningsresultatene er. Desto høyere reliabilitet

forskningen har, desto mer etterprøvable blir den. Andre forskere vil kunne oppdage de samme resultatene når de forsker på de samme fenomenene.

Den informasjonen eller dataene som blir presentert som en kilde må en være kritisk til. Dette gjelder alt av ulike kilder, som muntlige utsagn, statistikk, diagrammer eller videoklipp, og hvorvidt disse kildene viser seg å være korrekte eller ikke, dvs. valide eller ikke. Validitet eller gyldighet i forskningen er en betegnelse på hvor godt en klarer å måle det en har til hensikt å måle eller undersøke. Ekspertene kan ofte gjennom bruk av verktøy finne ut hvorvidt et videoklipp er ekte eller forfalsket. Hvis en drar i et stolpediagram, kan en manipulere bildet og utnytte dette. Hvis en lytter til et lydopptak fra et intervju, mangler vi mange sansesinntrykk, vi lytter og bruker ørene som den eneste sansen for tolkningen vår. For den som intervjuer, er det en stemning i rommet, og ansiktene til den som blir intervjuet forteller mye, vi snakker om det nonverbale. Reliabilitet har å gjøre med hvor pålitelig den aktuelle data som blir brukt i forskningen er. Hvis en bruker en gammel kilde, er det rimelig at det har foregått endringer og at kilden er utdatert og mangelfull. Begrepet integrering er her et relevant eksempel. Integrering må bli sett på som noe som er i endring, betydningen av ordet endrer seg kontinuerlig. Nye generasjoner vokser frem, og dermed endres og den historiske og reelle betydningen av begrepet integrering.

En forskers hypotese er en antagelse, en kan si at en forsker gjetter seg fram til en løsning eller svar, frem til det motsatte er bevist. Det kan være snakk om at en som forsker reflekterer og danner seg kunnskap, og dermed tror at dette igjen kan videreføres inn i situasjoner hvor det ikke passer. En teori, derimot, kan sees på som en hypotese som har blitt bekreftet gjennom resultater. Teorier skal være etterprøvbare og mulige å kopiere gjentatte ganger og så få samme resultat. I naturvitenskap kan et eksempel være at hvis en sykler i 10 km/t, vil det ta oss en time å sykle fra A til B, som utgjør til sammen en mil. Dette er et eksempel på anvending av teori som er etterprøvable. (Institutt for biovitenskap, 2022)

De vitenskapelige teoriene og måleinstrumentene har gitt mennesket en enestående forståelse av hvordan våre nære og fjerne naturomgivelser fungerer, og hvordan det er "skrudd sammen". Det meste av det som tidligere var omgitt av en aura med guddommelighet og mystikk har i vår tid fått en naturlig forklaring. Teoriene forklarer det man observerer. (Institutt for biovitenskap, 2022)

Innen sosiologi og migrasjonsforskning er det å gjøre forskningsarbeid som skal være teoretisk etterprøvbart utfordrende. Studier av mennesker og enhver god forskning bør være i størst mulig grad etterprøvbar, og mulig for andre å kopiere eller bygge videre på. En må kanskje loggføre litt av progresjonen som en gjør for å huske mest mulig detaljer. Åpne spørsmål til informantene mine gav ærligere svar. Det å ha et åpent sinn i møte med andre mennesker er avgjørende for å gjøre nøytralt og godt forskningsarbeid. Enhver person tar med seg akkumulert kunnskap og forståelse inn i møtet med andre mennesker og situasjoner. I forskning er målet å søke nye svar og kanskje finne ut av noe som ikke tidligere er kjent. God forskning kan føre til nettopp dette ved bruk av ulike metoder og verktøy. En forsker skal søke sannheten på en ærlig og pålitelig måte.

4. Resultater

Dataene som jeg først vil presentere her, er hentet fra intervjuet av prosjektlederen for Veiviserprosjektet. Jeg har valgt å kalle hun for informant 1 eller prosjektleder i teksten nedenfor. Deretter vil jeg presentere resultatene av intervjuet av de fire deltakerne i Veiviserprosjektet i Sola kommune. Disse fire medlemmene går frem i teksten som informant 2,3,4 og 5 og blir fremstilt i kronologisk rekkefølge her i resultatdelen nedenfor.

4.1 Intervju av leder av Veiviserprosjektet

Spørsmålene står skrevet i normal tekst og sitat fra informantene har jeg valgt å skrive i kursiv.

Hvilke samarbeidspartnere har dere?

Her forteller informanten min at prosjektet ble startet opp for 6 år siden, i 2016. Hun forteller at første by for oppstart var Bergen, og at hun søkte penger fra NAV. NAV var interessert i prosjektet, og hun fikk støtte for ett år. Videre forteller informanten at hun tok kontakt med Kavlifondet i håp om finansiell støtte til Veiviserprosjektet. Informanten forteller:

“Deretter tok jeg kontakt med Kavlifondet og jeg tenkte at dette var et bra prosjekt og utfordringer knyttet til det å starte opp. Vi fikk støtte fra NAV for et ekstra år slik at vi kunne utvide kavlifondet. Vi har allerede kontakt med senter som nygård skole og introduksjonssenteret her i Bergen og har hentet nye medlemmer fra introduksjonssenteret.”

Prosjektlederen informerer om at de har vært i god kontakt med introduksjonssenteret, og at kontaktpersoner for flyktninger er viktige for Veiviserprosjektet. Informanten sier videre at hun ble kontaktet av skolene i området rundt Bergen, og de fortalte at det var minoritetskvinner som sitter arbeidsløse og ensomme hjemme. Hva kan vi gjøre for dem? undrer informanten i intervjuet. Lederen for Veiviserprosjektet forteller at Kavlifondet var interessert i å bidra, og at dette prosjektet ville de støtte.

Informant utdyper videre: *“Dette prosjektet har blitt til et nasjonalt prosjekt. Bergen, Kristiansand, Sveio, Oslo det startet i Bergen, men har nå sprunget ut til andre byer.*

Kavli trodde at Kirkens Bymisjon var en organisasjon, men egentlig er vi 12 stiftelser. “

Hvor lenge varer Veiviserprosjektet for hver gruppe? Finnes det et hendelsesforløp fra start til slutt?

Informanten svarer: *“Både Ja og nei.”* Hun presiserer at hun har testet ut flere ting. I begynnelsen var planen at gruppene skulle være i sammen i 2 år. Etterhvert ble det gjort erfaringer om at et halvt år om gangen var passelig.

Det kurset du nevner, frivillighets-kurset, hva dreier det seg om ?

Prosjektlederen forteller at det er viktig for de norske å forstå hvor vanskelig det er å komme til Norge, spesielt for flyktninger. Det å forstå litt av hvordan det er å komme som flyktning betyr noe for nordmenn og for flyktningene selv.

Informant 1 gir et eksempel: “Forrige gang hadde vi en øvelse hvor du tegner hånden din på et papir, og nå skal du ikke vise denne til noen, denne er bare til deg selv. Så skal du skrive på denne hånden hva som er viktig for deg. Det kan være venner, familie osv. Da skriver de alle ting som de synes er viktig på fingrene, og så skal de eliminere fingrer. Det er en sterk følelse, de som kommer som flyktninger kan aldri velge hvilke fingrer de kan ta vekk, plutselig så står de alene og har mistet mange av de verdiene som var viktige for dem.”

Informanten presiserer at det med å forstå er viktig, og at det ikke er lett å være migrant eller flyktning og løsrive seg fra disse følelsene. Hun forteller at det er viktig at norske forstår seg på situasjonen til migrantene, i full fart skal migranter forstå kulturelle koder. Hun sier at det er viktig å ha med seg raushet og respekt når en går inn i prosjektet, og at alle tenker hva kan jeg lære av deg. Grunntanken med gruppene er at ikke bare den nye skal lære, men alle skal lære noe av alle.

Hvordan vil du forklare behovet for Veiviserprosjektet?

Du forklarte tidligere ensomheten til migranter. Du sier at det er viktig at alle har noe å bidra med, og at alle har noe å lære. Kan du legge til noe mer om behovet for Veiviserprosjektet?

Informanten forteller at det som var interessant for henne, var å se at migranter ble rettere i ryggen og fikk motivasjon. Hun poengterer at det å snu det negative til noe positivt for andre og gjøre de til en ressurs, der er det en hemmelighet. Informanten presiserer at hun ser at det er mange av de frivillige som kjenner at vonde opplevelser gjør at en føler seg liten. Mange kommer med høy utdanning, og mange synes det er kjekt med empowerment, rett og slett få en arena hvor de blir sett og hørt. Informanten forteller:

“Det som vi erfarer er at mange sier at dette er første nordmann jeg har blitt ordentlig kjent med. Mange blir invitert hjem og har kanskje aldri vært i et norsk hjem før. Det å få en arena hvor du får praktisert norsk er spennende. Ofte får migranter få anledninger/arenaer hvor de kan praktisere norsk og spørre om alle kodene vi har som er vanskelig å forstå. Dette gjelder begge veier.”

Prosjektlederen sier at når du er med på Veiviserprosjektet, er det viktig med ærlighet, det er lov å stille spørsmål gjentatte ganger. Informanten forteller at hvis et grupped medlem har en avtale med noen, så er det viktig å presisere at du allerede har en avtale. Det er viktig å presisere at det er den første avtalen som blir gjeldende, og at det å holde avtaler og være presis er viktig. Hun forteller at dette er noe av det migranter må lære når de kommer til Norge. Informanten ønsker at hindringene skal bli færre, og at de skal lykkes bedre i det norske samfunnet. Hun forteller at vi må våge å være tydelig på noen ting som er vanskelige, samtidig som vi respekter de forskjellige kulturene. Dette må læres for å lykkes i det norske samfunnet. Hun forteller at klokkeslett og det med å holde avtaler er viktig, og at dette er svært sentralt ellers både i det norske samfunnet og ellers.

Vi kommer litt inn på opphavet til Veiviserprosjektet. Jeg lurer på hva målet med Veiviserprosjektet var i oppstartsfasen, og hvordan målene har endret seg etterhvert som dere har gjort dere nye refleksjoner. Er målene like i de forskjellige byene og regionene? Informant 1 forteller at hun ikke tror det blir drevet likt alle steder i landet. Hun forteller at nordmenn ikke alltid er så gode med nyankomne. Hun har interesse av å skape et flerkulturelt samfunn som er inkluderende. Informanten forteller at hun tror vi vil få mye igjen av å bli flerkulturelle. Hun presiserer dette med nysgjerrighet, økt kunnskap og det å lære av hverandre. Informanten forteller:

“For å bli kjent med andre så må en lære seg norsk. Noen er flinke i engelsk, men det er sentralt å presisere at det er viktig å lære norsk. Jeg tenker også at det å snu negative erfaringer til en ressurs er vakkert og viktig. Jeg tenker at Veiviserprosjektet kunne vært brukt i andre sammenhenger. Det kunne f.eks brukt i arbeid med psykisk syke. Det at det er tre eller fire i gruppen, gjør at medlemmene føler på likeverd. Når en skal snakke et språk som en ikke mestrer så godt, så er det greit å være tre eller fire, hvis ikke blir det fort bare et intervju. Grunnholdningen min er at jeg ser at prosjektet virker, og at det er veldig mange som ønsker å være med. Når vi evaluerer, så ser vi at mange lærer noe.

Integrering går begge veier. Det er et frisk pust for oss som studerer fellesskapsutvikling. Det er givende å se slike verdier bli praktisert. Kunne du sagt noe mer om resultatene?

Informanten svarer her at hun kan kun svare for seg selv og for Bergen. Hun forteller om utfordringer med å levere resultater til Kavlifondet for å få økonomisk støtte. Hun sier at de hadde snakket om at migranter sleit med å få jobb. Hun forteller videre at hun hadde håpet at dette prosjektet kunne hjelpe migranter inn i jobb. Informanten poengterer at hun *“har fått søkere som har vært frivillige og som ønsker å være med i en gruppe for å sosialisere. Et av hovedmålene var at flere skulle komme seg ut i jobb. Det som på en måte kom frem da jeg intervjuet de frivillige med minoritetsbakgrunn og de norske, er at de forteller at det var spennende å lære om andre kulturer, og se seg selv fra et utenfraperspektiv. Mange har blitt venner og fått varige vennskap. Mange sier at de nå vet mer om tilbud, og at de kjenner på tryggheten ved å delta i gruppen etter at man har blitt kjent. Mange sier at gruppen har gjort dem tryggere som personer.”*

Det høres ut som prosjektet skaper fellesskap og nettverksbygging, og at disse tinga oppstår ganske organisk?

Informanten forteller at de er to stykker som driver senteret sammen til tider så det krever ganske mye. Nå i denne perioden forteller informanten at hun nå har gått på kurs for nye frivillige som ønsker og delta i prosjektet som norsk representant og tredjeperson og at hun har sendt inn søknad til frivillig.no

Informanten påpeker at når det er initiativ og folk som melder seg som frivillig så ønsker hun at disse ressursene skal bli brukt: *“Jeg har strevd med å få med norske menn, norske kvinner har vært lettere. Når først norske menn har vært med så har vi gjerne fått medlemmer som har vært med i lengre tid. Koblingen av grupper tar lang tid, men når de først er koblet så er*

det de selv som tar initiativ til aktiviteter. Gruppen må så gi regnskap til meg også gir jeg det til regnskapsfører. Vi har også oppfølging av gruppene, vi ønsker å få tilbakemelding fra gruppene. Noen ganger må vi endre på gruppene, det kan være at de sliter med å få tid til å møtes. Eller at gruppen ikke passer bra sammen. En gang i måneden skal det være felles gruppemøte.”

Det jeg lurer på nå er litt rundt tilbakemeldinger. Du har nyetablerte og norsk oppvokste. Hvordan er tilbakemeldingene mellom de forskjellige representantene? Informanten forteller her at det er tre personer i en gruppe og at alle har ulike roller og forventninger: *“Gruppene er veldig forskjellig også dermed er det vanskelig å si noe konkret. Noe som kan være problematisk er at de norske kanskje får litt for mye ansvar. Noen opplever at de blir tillagt mer ansvar enn det som var ment.”* Informanten forteller videre at dette nå blir presisert på kurs, og at alle tre skal finne ut av problemet sammen.

Siden du er oppstarten av prosjektet. Har du blitt overrasket noen gang i forhold til forventningene? Her forteller prosjektlederen: *“at akkurat det siste er noe rart at vi fortsatt strever med, siden det har vært så viktig å formidle. Det ligger det en slags følelse hos noen av de frivillige med minoritetsbakgrunn at de føler seg mindre viktig. Jeg vil at det skal være en likeverdighet og oppleve at alle tar like mye ansvar. Hvorfor strever vi fremdeles med dette i flere grupper. Vi spør ofte om de ønsker å være i gruppe med noen andre med samme bakgrunn eller om de ønsker å være med noen fra et annet land. Vi har etterhvert sjeldent folk fra samme land.”*

Informanten forteller at det har vært utfordringer til finansiering av prosjektet. *“Vi må tenke nytt rundt finansiering. “Jeg har veldig tro på dette prosjektet. Det krever at noen er ansatte og det krever litt å drive prosjektet bare på frivillig basis. Dette med aktivitetspenger er viktig. Jeg tror at mange ellers ikke kunne vært med på teater, gå ut å spise, kino. Det og slippe å være begrenset grunnet økonomi er veldig viktig for de.”*

Har dere hørt eller opplevd noe negativt relatert til høyreekstremisme, har dere opplevd noe negativt rundt dette? Informanten forteller at enkeltpersoner har fortalt om ubehagelige opplevelser. Det ble aktuelt da det var en hendelse som skjedde under en fellessamling. Informanten forteller at de snakket om hvor viktig det er at nordmenn står opp for de som opplever rasisme eller ubehagelige situasjoner. Hun sier videre at det er viktig at nordmenn er

parat og våger å si ifra om at dette ikke er greit. Prosjektlederen sier at hun tror at mange av medlemmene har opplevd noe vondt, slik som kommentarer osv.

Neste spørsmål går på religion og tro. Kirkens Bymisjon har et kristent verdisyn. Har dette vært en faktor for rekruttering av medlemmer eller andre spørsmål rundt Kirkens Bymisjon og kristne verdier? Informanten forteller at Bergen kommune har stilt lignende spørsmål. Men at hun ikke har opplevd at dette har vært et problem. Hun poengterer at Kirkens Bymisjon skal være religionsnøytrale til tross for navnet. *“En stund så vurderte jeg å fjerne logo. Det viser seg at dette ikke har vært et problem.”* Hun forteller videre at folk har større forståelse for at folk har en tro, en at folk ikke har en tro. Kanskje er det lettere for andre troende å ta kontakt.

Er det noen spesielle utfordringer som du ønsker å ta opp nå? Informanten forteller at under pandemien har det vært spesielt vanskelig. Prosjektlederen forteller at medlemmene kunne ringes og gå på turer sammen.

Er det noen spesifikke egenskaper dere ser etter? Jeg tenker på alle tre medlemmene for å skape en bedre gruppe? Prosjektlederen forteller på dette spørsmålet at det ofte er vanskelig å sette sammen grupper. Noen grupper fungerer bedre en andre. Det er et puslespill å finne ut av hvem som kan passe med hvem. Den norske kontakten har blitt kjempeviktig for å prøve å hjelpe folk ut i jobb. Det er klart at de gangene det fungerer best er de gangene du spleiser sosiale folk i sammen. Informanten forteller at spleising av grupper kan være vanskelig, noen får det alltid til, mens andre strever mye mer. Alder spiller ikke så stor rolle. Men det å ha noen interessepunkt som er like. *“Jeg tenker at det jeg har funnet som er mest likt er røde kors flyktningsguide. Dette er kun to personer. Redd barna har noe som er en familie hvor du kan ta med barn og det tror jeg er litt mer at det er ungdommer som er i sammen. Det er klart at vi har valgt at dette skal være et tilbud for voksne. Vi har gjort små endringer hele tiden. Jeg tror veldig på metoden og at denne metoden er bra. Jeg har blitt enda tydeligere på det. Jeg har blitt tydeligere på dette med den hånden. Vi prøver å evaluere hele tiden. Hvilke verdier ønsker vi å fortsette med osv.”*

4.2 Rammer rundt og kommentarer til intervjuet med fire medlemmer av Veiviserprosjektet i Sola kommune

Intervjuet ble gjort i mars 2022. Jeg begynte med å presentere meg selv, for så å gi ordet videre til informantene mine. Målet mitt var at intervjuet skulle foregå på en uformell og hverdagslig måte. Intervjuet begynte med at vi ble kjent med hverandre, jeg fikk blant annet kjennskap til informantenes alder, opprinnelse, utdanning og tidligere jobberfaring.

Da jeg utformet spørsmålene til informantene, ønsket jeg å få svar på spørsmål som kunne gi meg innsyn i deres personlige oppfatning og erfaring av Veiviserprosjektet, men først og fremst generelle spørsmål knyttet til begrepet hverdagsintegrering. Spørsmålene ble delt inn i fire kategorier: Sosial trivsel i hverdagen, språkkunnskaper, kunnskap om det norske samfunnet og deltakelse i lokalsamfunnet og sivilsamfunnet. Til slutt stilte jeg spørsmål av en litt mer generell art for å finne ut noe om forholdet deres til norsk klima og naturopplevelser.

Som nevnt i metoddelen ovenfor, hadde migrantene mine, som var tre av fem av mine informanter, mangelfulle norskkunnskaper. Jeg har ikke valgt å benytte meg av direkte transkribering, siden det ville ført til at tekstformen hadde blitt veldig uoversiktlig.

Transkriberingen av intervjuet av prosjektleder og den norske deltakeren var ingen problem, men det var svært utfordrende å transkribere svarene fra migrantene.

Informantene hadde, som nevnt tidligere, utfordringer med språk og vansker med å forstå begrep og enkelte spørsmål som ble stilt. Dette kan ha gått utover validiteten, ettersom det er noe usikkert om informantene alltid fullt ut forstod spørsmålene. I forkant av feltarbeid danner en seg forventninger og forestillinger om hvordan intervjuet vil bli. Spørsmålene ble formet for å finne svar på problemstillingen min, i hvor stor grad medlemmene av Veiviserprosjektet opplever økt hverdagsintegrering som følge av å delta i prosjektet. Når svarene viste seg å bli ufullstendige og mangelfulle, førte dette til at det var vanskeligere enn antatt å få svar på problemstillingen. Forventningene mine var at migrantene som deltok ville være i stand til å svare noe på hvert av spørsmålene, men det var dessverre ikke tilfelle. Dette understreker at forventningene våre til feltarbeid ikke alltid stemmer overens med virkeligheten.

Jeg tok meg god tid med intervjuet, og informantene så ut til å trives i samtalesituasjonen. Det var en stor fordel å møtes ansikt til ansikt og ikke via internett. Slik kunne jeg observere mimikk, kroppsspråk og stemning og knytte dette til det de sa. Kommunikasjon er ikke bare ord, den er nonverbal.

Vi var samlet alle fem rundt et bord på en kafe på Sola, og målet mitt var at vi skulle introdusere oss selv og bli litt kjent med hverandre før jeg begynte å stille konkrete spørsmål til hver informant. Etter at informanten hadde svart på spørsmålet, gikk spørsmålet videre til neste person og tok runden helt til alle fikk svart.

Vanligvis består gruppene i prosjektet seg av tre personer, en nyankommet migrant (1-5 år botid i Norge) en etablert migrant (5+år botid i Norge) og en frivillig person som er født i Norge. Mitt utvalg og min gruppe bestod av fire personer og ikke tre. Dette var et unntak siden informant 3 ønsket å bli med spesifikt i denne gruppen. Det er viktig å presisere at det som står i kursiv gjennom intervjuet ikke er direkte sitat, men et forsøk på å gjengi det som informantene sa i løpet av samtalen som varte i overkant av 2.5 timer. Å gjengi hva som ble sagt var svært utfordrende.

4.3 Spørsmåla som var utgangspunktet for intervjuet:

4.3.1 Sosial trivsel i hverdagen

Hvorfor ønsket du å delta i Veiviserprosjektet?

Hvordan fikk du høre om tilbudet?

Hvor lenge har du deltatt?

Hvor mange samlinger har dere hatt?

Hvor pleier dere å møtes?

Hva pleier dere å gjøre sammen?

Hvilke temaer diskuterer dere sammen?

Hvordan har koronapandemien påvirket gruppen deres og aktivitetene?

Har gruppen gitt deg noe positivt sosialt?

Har du fått nye venner via Veiviserprosjektet?

Har dere vennskap med andre nordmenn som ikke deltar i Veiviserprosjektet?

Deltar dere i andre grupper eller fritidsaktiviteter?

Integrering går begge veier. Opplever du at det er vanskelig å bli kjent med nordmenn?
Er det noe du kunne gjort for å bidra til at den kontakten kan oppstå?

4.3.2 Språkkunnskaper

Hva har deltakelsen i gruppen betydd for norskkunnskapene dine?
Opplever du at du får uttrykket deg tilfredsstillende ved å snakke norsk?
Klarer du å sette ord på viktige tanker og følelser?

4.3.3 Kunnskap om rettigheter og jobbmuligheter

Har du lært noe om det norske samfunnet gjennom deltakelse i gruppen?
Ved å delta i Veiviserprosjektet, har du fått informasjon om rettigheter og tilbud,
som f.eks NAV, jobbmuligheter og utdanningsmuligheter?

4.3.4 Deltakelse i sivil- og lokalsamfunnet

Føler du at du får vist fram deg selv og din identitet og kultur?
Har Veiviserprosjektet gitt deg økt tilhørighet til Sola og lokalsamfunnet?
Har du fått bedre informasjon om hvilke lokale muligheter du har rundt deg her i
Sola, Sandnes og Stavanger? Jeg tenker her på turløyper, restauranter, kollektivtilbud
og idrettstilbud osv.
Klarer dere å komme dere ut på høst- og vinterstid her i Norge?
Har dere prøvd å stå på ski eller skøyter på isen på vinterstid?
Er det tilfeller hvor du føler du ikke er en del av det norske samfunnet?
Har du opplevd at noe har vært vanskelig eller krevende ved å delta i Veiviserprosjektet?
Hvis du fikk bestemme, har du forslag til endringer av Veiviserprosjektet?

4.4 Resultat av semistrukturert intervju med fire deltakere i Veiviserprosjektet i Sola kommune

4.4.1 Informant 2 (Nyankommet migrant)

Informant 2 forteller innledningsvis at han kom til Norge i 2016, og at han tidligere hadde erfaring med økonomi og regnskap fra Syria. Informant 2 forteller at han har en stor familie. Etter innledningen stiller jeg følgende to spørsmål til informant 2: Hvorfor ønsket du å delta i Veiviserprosjektet? Hvordan fikk du høre om tilbudet? På spørsmål om hvordan medlemmene fikk høre om prosjektet, forteller informant 2 at han fikk høre om Veiviserprosjektet gjennom utegruppen i frisklivssentralen. Frisklivssentralen er kommunalt helseforetak, og det er et initiativ fra helsenorger som hjelper personer med å komme i god form og sette seg nye mål.

Hvor mange samlinger har dere hatt? Hvor pleier dere å

møtes? Hva pleier dere å gjøre sammen? Hvilke temaer diskuterer dere sammen?

Nå har vi diskutert at bensin- og dieselprisen har gått veldig opp og blitt veldig dyrt. Med min økonomisk bakgrunn så har jeg lagt merke til dette og det interesserer meg litt. Noen ganger spiller vi kort, andre ganger snakker vi bare sammen her på Kafeen på Sola. Vi spiller av og til bowling osv. På spørsmål om hvor gruppen møtes sier informant 2: Vi pleier som regel å møtes her på Sola Kirkens Bymisjon ved kafeen.

Hvordan har koronapandemien påvirket gruppen deres og aktivitetene? Har aktiviteten i gruppen vært den samme under koronapandemien? Jeg nevner at korona perioden har vært krevende for mange og nevner til gruppen at jeg har lest at migranter og flyktninger er enda hardere rammet av isoleringen som har oppstått. Samtalen går videre, og informant 2 forteller: *“Det at vi har hatt mulighet til å møtes i denne gruppen en gang i uken under pandemien, har betydd mye for oss. Jeg har kjent på at jeg har blitt deprimert, og at det har vært vanskelig, derfor har det vært viktig for oss at vi kan snakke sammen med andre migranter og den norske deltakeren.”*

Gjennom samtalen prøver jeg i størst grad og få svar på spørsmålene mine og prøver å forklare hva de forskjellige spørsmålene betyr. Spørsmålene som blir stilt er av sosial art og var følgende:

Har gruppen gitt deg noe positivt sosialt? Har du fått nye venner via Veiviserprosjektet?

Har dere vennskap med andre nordmenn som ikke deltar?

Deltar dere i andre grupper eller fritidsaktiviteter?

Informant 2 svarer på dette: *Vi i gruppen har blitt godt kjent sammen. Jeg snakker av og til med butikkansatte og naboer, men jeg kan ikke si at jeg har blitt veldig godt kjent med andre nordmenn egentlig. Han svarer at han fortsatt går turer med utegruppen sin utenom deltakelse i Veiviserprosjektet.*

Har du lært noe om det norske samfunnet gjennom deltakelse i gruppen?

Ved å delta i Veiviserprosjektet, har du fått informasjon om rettigheter og tilbud, som f.eks NAV, jobbmuligheter og utdanningsmuligheter?

Informant 2 opplyser at han har snakket med NAV om tillatelse til å få kjøre bil. Informant 2 uttrykker at det å kjøre taxi ville vært en spennende jobb for han. Informanten forteller at NAV har vært på banen og prøvd å hjelpe han inn i diverse praktisk arbeid, som å lage mat to ganger i uken samt å jobbe to dager i uken på Rema 1000. I løpet av samtalen blir det poengtert fra informant 2 at jeg er nødt til å snakke seint og til dels på bokmål for at han skal forstå spørsmålene. Informant 2 uttrykker at disse må forklares veldig nøye, han uttrykker at han synes det er vanskelig å svare godt på spørsmålene.

Informant 2 virker til å være en veldig sosial og positiv person. Gjennom samtalen kommer ofte tema om hvor god maten fra hjemlandet hans er. Informant 2 virker til å trives i settingen, og bruker humor for å ufarliggjøre intervju situasjonen. Det kommer tydelig frem gjennom intervjuet at informant 2 bruker humor aktivt som et verktøy for å lette litt på trykket. Informant 2 sliter tildels med å forstå spørsmåla, og vi må bruke god tid i fellesskap i gruppen for å forklare enkelte deler av spørsmålene. Informanten forteller at han har deltatt i kurs i arabisk sammen med kona si på spørsmålene mine rundt språkopplæring.

“Jeg har deltatt mye på språkkurs, men så fikk jeg en ny lærer, og dette gjorde at jeg falt litt tilbake, og dette syntes jeg var dumt. Jeg prøver å lære grunnleggende norsk og lære meg alfabetet skikkelig. Hjemme snakker vi bare arabisk. Sønnen min snakker veldig bra norsk, men han sitter bare og spiller pc og playstation på rommet sitt.”

Jeg forteller at jeg har lært at det er viktig å ta vare på morsmålet for å lære seg et nytt språk.

Videre kommer jeg inn på det norske klimaet, og jeg forteller at klimaet mest sannsynlig

spiller en rolle for norsk adferd og norsk kultur. Informant 2 presiserer at Veiviserprosjektet har vært veldig viktig for han. De andre nikker og sier ja på spørsmålet mitt om prosjektet har betydd noe for gruppen. Informant 2 forteller at de er blitt godt kjent med gruppemedlemmene, og at de har blitt kjent med noen av personene som jobber i kafeen osv. Informant 2 forteller videre at han prøver å snakke litt på en enkel måte med de som jobber i butikken. Han informerer om at det kun er snakk om helt enkle ord og enkel norsk.

Som nevnt tidligere i oppgaven, er evnen til å kritisk vurdere noe viktig innen god forskning og sosiologi. Derfor stilte jeg de samme spørsmålene til alle deltakerne av prosjektet og gav dem en anledning til å svare ærlig på om det finnes områder som kunne forbedret Veiviserprosjektet.

Ved å delta i Veiviserprosjektet, har du fått informasjon om rettigheter og tilbud, som f.eks NAV, jobbmuligheter og utdanningsmuligheter?

Har du opplevd at noe har vært vanskelig eller krevende ved å delta i

Veiviserprosjektet? Hvis du fikk bestemme har du forslag til endringer av Veiviserprosjektet?

På dette spørsmålet var det ikke noen tydelige endringer som ble nevnt hverken av informant 2 eller noen av mine andre informanter. *“Systemet i Norge er veldig veldig bra. Oppfatningen min av sykehusbehandling i Norge har vært vanskelig og komplisert synes jeg. Veldig lang ventetid og veldig tregt system her. Hehe.. Her i Norge er det kun bompenger og sykehuskø vi kan klage på. (Gruppen bryter ut i latter) NAV har vært veldig bra, men jeg bruker samme personen i mange måneder, og så blir denne personen byttet ut med en annen saksbehandler, dette kan være veldig frustrerende når du ikke snakker så godt norsk og du har brukt lang tid på å forklare hvilke problemer jeg sliter med. Ellers så har jeg fått veldig god informasjon fra helsesøster og fra NAVs saksbehandlere. Informant 5 den norske frivillige deltakeren”* blir ofte brukt for å hjelpe oss med å forstå enkelte dokumenter, digitale ting og slikt” Informant 2 svarer ikke direkte på spørsmålet, men gir mer en generell kritisk vurdering av statlige formaliteter. Dette illustrerer noe av problemet med å intervju migranter med svake norskkunnskaper.

4.4.2 Informant 3 (Nyankommen migrant)

Informant 3 kom til Norge i 2016 sammen med mannen sin. Informanten forteller at hun har gått på norskkurs og har deltatt i Veiviserprosjektet i tre måneder nå. Hun forteller at hun har jobbet tre måneder på en Jokerbutikk. Det kommer frem at hun har et ønske om å jobbe 60 prosent stilling. Informant nr 3 sier at hun tidligere i Syria jobbet på et sykehjem, og at hun har et ønske om å gjøre noe lignende her i Norge. Informant 3 forteller at hun har bare vært med på Veiviserprosjektet nå helt mot slutten. Informant 3 fikk høre om Veiviserprosjektet gjennom mannen sin.

På spørsmål om hun snakker norsk med andre nordmenn sier informant 3 at hun av og til snakker med barn når hun går forbi barnehagen. Informant 3 forteller at hun har tre barn i ulike aldrer. Jeg stiller spørsmål til henne om hvilke venner og nettverk hun har. Informanten forteller at hun synes det er vanskelig å snakke norsk med andre nordmenn på spørsmålet mitt.

På spørsmålet mitt om hvorvidt informanten føler at hun får vist fram seg selv og sin identitet og kultur svarer hun:

Jeg får uttrykt meg selv på en grei måte, og at jeg tar vare på min muslimske kultur og bakgrunn. Vi har venner fra Syria som bor her lokalt i Sola, men kontakten med dem har falt litt bort etter corona og nedstengning.

4.4.3 Informant 4 (Etablert migrant)

Informant 4 forteller at hun har to barn og er gift. Gjennom samtalen kommer det frem at faren jobbet som tannlege, og hun var tannlegeassistent. Informant 4 opplyser at hun har for det meste jobbet i barnehager etter hun kom til Norge.

“Jeg har for det meste jobbet i barnehage, men jeg har også jobbet på kjøkkenet på en oljeplattform her i Norge.”

Informant 4 forteller at hun har jobbet i perioder på kontor i Norge. Det kommer frem i løpet av samtalen på spørsmål om språk at informanten snakker litt tyrkisk og engelsk utenom hennes persiske morsmål. Hun fikk spørsmål om hun opplever at hun får uttrykt seg

tilfredsstillende ved å snakke norsk, og om hun klarer å sette ord på viktige tanker og følelser. Informanten svarer at det kan være svært vanskelig og utfordrende å snakke norsk. Hun kommer med et eksempel fra arbeid på kontor, hvor regnskap og behandling av tall kunne være vanskelig pga at hun var usikker på ord. På spørsmåla nedenfor forteller informant 4:

Hva har deltakelsen i gruppen betydd for norskkunnskapene dine?

Opplever du at du får uttrykket deg tilfredsstillende ved å snakke norsk?

Klarer du å sette ord på viktige tanker og følelser?

Barna mine er flinke i Norsk og jeg føler at de klarer seg fint sosialt. Jeg har vært bevisst på at jeg som migrant må åpne meg for det som er norsk. Språkbarrierer gjør det jo vanskeligere å snakke med nordmenn, ofte snakker nordmenn litt for fort for meg og det er mange forskjellige dialekter som gjør det enda vanskeligere. Hvis nordmenn snakker litt saktere og snakker bokmål så er det lettere.”

Informant 4 sier at det er viktig for henne at hun har anledning til å møtes sammen gjennom gruppen for og bli bedre i å snakke norsk. Det er ikke nødvendigvis så mange andre arenaer hvor migranter snakker norsk. Informant nr 4 presiserer at det kan være frustrerende å snakke norsk og at det kan være vanskelig og ikke kunne uttrykke seg:

“Jeg har lært meg litt norsk og når vi snakker norsk er jeg avhengig av at det går litt seint. Det er lettere med bokmål enn nynorsk og dialekter kan være vanskelig. Jeg kan også ha problemer med at jeg sliter med et ord som igjen gjør at hele setningen mister litt av meningen.”

Integrering går begge veier. Opplever du at det er vanskelig å bli kjent med nordmenn?

Er det noe du kunne gjort for å bidra til at den kontakten kan oppstå?

Informant 4 forteller at hun har bodd 12 år i Norge, og hun er tydelig på at den sosiale tilhørigheten hun opplevde i Iran er noe hun savner. Det kommer frem at informanten savner Iran og kulturen der. Og Informant 4 presiserer at hun savner det å spise mat sammen med naboer fra Iran, og at det er en tradisjon hun var veldig glad i, og som hun har tatt med seg tilbake til Norge. Informant 4 sier: *“I Iran var det mange flere folk ute i gatene.”* Dette sier noe om to ulike kulturer, og denne iranske skikken er en god måte å bli kjent med personer i

nærmiljøet som bygger lokal tilhørighet. Informant 4 forteller videre i intervjuet av hun savner den lokale tilhørigheten som hun opplevde i Iran.

“I Iransk kultur så er det vanlig å dyrke samholdet med andre familier og nærkontakter. I Iran er jeg også vant med at det er storfamilier som ofte bor i sammen eller i nærhet av hverandre og dermed gir økt trygghet og tilhørighet til det lokale. Det er en stor overgang fra Iran til Norge. For tiden så passer jeg på min mamma, og min nabo bor også for tiden hos meg. Dette er veldig kjekt for jeg har noen å snakke sammen med. Jeg anser meg selv som å være en veldig glad dame som ofte smiler og jeg prøver å være positiv i møte med andre mennesker.”

Informant 4 sier videre at det var vanligere i større grad å invitere venner og kjente til middag. Informanten sier at denne overgangen har vært veldig vanskelig, informant 4 presiserer at hun er en sosial person.

“Her i Norge sitter mange hjemme i sine egne hus, dette kan være veldig vanskelig i perioder. Jeg har kjent meg isolert mange ganger. Jeg savner tryggheten i å ha jobb og det sosiale samværet jeg opplevde når jeg jobbet i Iran eller her i Norge.”

Informant 4 påpeker at hun har kjedet seg i perioder spesielt under corona nedstigningen og at det å bare sitte hjemme er vanskelig. Hun venter på at været skal bli bedre, forteller hun. Informant nr 4 forteller på spørsmål angående påvirkningen av korona situasjonen og sosial tilhørighet følgende:

“Jeg har følt på depresjon og å være isolert. Jeg snakker med min norske nabo, men det er mer hallo og ikke så mye kontakt med dem.”

Klarer du å komme deg ut på høst- og vinterstid her i Norge? *Jeg sliter med å gå turer i Norge pga det er mye dårlig klima i forhold til hva jeg er vant med.* “Jeg svarer med at her i Norge har vi et uttrykk som heter det finnes ikke dårlig vær bare dårlige klær. Informant 4 forteller videre i samtalen på spørsmålet om hvordan hun fikk høre om Veiviserprosjektet:

“Jeg gikk på norskkurs i 9 måneder jeg lagde mat på fredager med fire andre damer for å spise å selge mat. Sammen med de damene pleide vi også å strikke og sy sammen. Jeg hørte

om Veiviserprosjektet gjennom norskkurset. Alle tre har deltatt i Veiviserprosjektet i 1 års tid. Vi har møtt hver uke i 1 år. Første gang vi møttes var i sommeren 2021. Koronapandemien har egentlig ikke hatt for stor innvirkning på vår gruppe vi har møttes en gang i uken omtrent.”

På spørsmål om hva gruppen diskuterer sier informant nr 4:

“Vi snakker jo ofte om hva som er dagsaktuelt. Nå har vi snakket litt om situasjonen i Europa rundt krigen i Ukraina. Vi snakker om aktuelle temaer rett og slett og hva vi synes er naturlig der og da. Vi snakker veldig mye om mat og ulike matretter fra ulike kulturer osv. Vi merker jo at Corona Pandemien har gjort det vanskeligere.”

Jeg presiserer videre at det blir hevdet at migranter har hatt det enda vanskeligere under pandemien. Etterhvert stiller jeg spørsmål om hennes sosiale nettverk og hvorvidt hun har norske venner i sin krets:

“Nesten alle vennene mine er andre kvinnelige migranter og vi møtes for å shoppe i byen og for å lage mat sammen. Jeg er veldig sosial av natur og utadvendt. Jeg oppfatter det ikke som vanskelig å snakke med andre nordmenn. Jeg bor i Norge og jeg er muslim. Vi feirer jul og påske og tar vare på de kristne tradisjonene for å gjøre det koselig for barna mine og introdusere de til de norske tradisjonene. Dette er veldig viktig for barna mine. Jeg tar vare på disse tradisjonene.”

På spørsmåla angående om hun føler hun får vist frem sin identitet og kultur. Svarer informant 4 at hun nå rundt påsketider har som tradisjon å kjøpe påskeegg og ønske god påske til venner og naboer. Informant 4 opplyser at hun har tatt vare på gode tradisjoner fra Iransk kultur og blander de sammen med Kristne norske tradisjoner. Hun forteller at hun feirer påske, 17 mai og jul fordi det er skikker og tradisjoner hun liker.

“Jeg har på mange måter tatt med meg det som jeg liker fra Iransk og muslimsk kultur og tradisjon. Litt på samme måten som at jeg har tatt vare på noen kristne tradisjoner, jeg har tatt med meg det beste fra hver kultur på en måte. Jeg prøver å følge hjerte mitt når jeg skal ta stilling til hvilke verdier og koder jeg ønsker å ta vare på og hvilke jeg kan forkaste.”

Gjennom Veiviserprosjektet kan medlemmene få hjelp til forskjellige ting, den frivillige norskfødte kan hjelpe oss hvis det er noe vi lurer på presiserer informant 4. På spørsmål om lokal tilhørighet og fritidstilbuder i lokalmiljøet og om hun er godt kjent svare informant 4 følgende: *“Jeg føler jeg er kjent her på Sola og lokalt. Jeg vet hvor det ligger kjøpesenter, hvilke turer som er fine, når og hvor jeg kan ta bussen for å komme meg dit jeg vil. Vi har vært på bowling både i Stavanger og Sandnes. Jeg føler jeg er godt kjent lokalt ja, både i Stavanger, Sandnes og Sola regionen. Jeg føler jeg har god kjennskap til lokale tilbud.”*

Gjennom samtalene var jeg litt nysgjerrig på om noen i gruppen satt pris på norsk vinter og høst og hvordan de opplevde det norske tøffe klimaet. Alle i gruppen svarer at de har prøvd ski, men at de ikke mestrer det. Gjennom samtalen prøvde jeg å få frem litt av tankene til migrantene og medlemmene av Veiviserprosjektet rundt det norske klima. Det å glede seg til vinter for da kan en reise i trekket eller gå på ski, eller utforske villmark kan være til stor psykisk hjelp. Kanskje er det en viktig del av god integrering at en setter pris på de årstidene vi har i Norge. Informant nr 4 forteller: *“I Iran er det også vanlig å gå på ski for de som bor Nord i landet og langs fjellet i Iran. Det som er så bra med denne gruppen er at vi får snakket norsk sammen. Det er noe helt annet enn å lese tekst eller å høre noen andre snakke norsk. Til og med regnskap kan være vanskelig hvis det er noe i en setning du er usikker på og ikke forstår helt skikkelig. Jeg har ofte gått på viking kamper for jeg synes det er kjekt og noe sosialt rundt det.”*

4.4.4 Informant 5 (Norsk frivillig)

Informant nr 5 forteller at hun er frivillig i Kirkens Bymisjon, og at hun driver med frivillig arbeid på Sola for Veiviserprosjektet og tre andre steder. Informant 5 kaller seg selv for profesjonell frivillig i intervjuet og med det mener hun at hun er frivillig i ulike typer arbeid ikke bare i Veiviserprosjektet. Hun jobber blant annet for FN-sambandet og har hatt en presentasjon på VID blant annet om sikkerhetsrådet i FN. Hun forteller videre at hun egentlig ikke hører hjemme i Sola, men er nå bosatt i en by rett i nærheten. Informanten sier at hun ble spurt om hun kunne være med på å starte en gruppe for Veiviserprosjektet på Sola. Informanten forteller at hun syntes ideen bak prosjektet og konseptet rundt var så god at hun

var interessert i det. Videre presiserer informant 5 at hun har jobbet en del med frivillig arbeid og at Veiviserprosjektet var noe hun personlig hadde trua på:

“Jeg har drivet med en del frivillig arbeid, men dette hadde jeg veldig trua på. Måten det skulle bli gjort på. Det er akkurat så bra som jeg trodde det ville være. Så jeg syntes det var veldig kjekt å være med på noe spennende.”

Informant 5 forteller at hun har jobbet tredve år i oljeindustrien, og at de siste tjue åra bestod seg av bistand innen oljeindustri og virksomheter. Hun har altså en lang yrkeskarriere bak seg og har vært aktiv i jobb og liker å være involvert i forskjellige ting og som pensjonist. Da jeg stiller spørsmål til den norske frivillige om hvilken utdanning hun har og hvorfor hun deltar, svarer hun følgende: *“Jeg har utdanning som sivilingeniør og siviløkonom så jeg har en veldig grei utdanning innen oljeindustrien. Jeg syns det har vært veldig spennende å delta i Veiviserprosjektet. Mesteparten med unntak fra FN er rettet mot migranter og kanskje mest rettet mot kvinner. Jeg har jobbet i så mange år, og da å plutselig og ikke gjøre noenting det er for meg, vanskelig. Det å kunne bidra til samfunnet fortsatt mens jeg fortsatt er pensjonist er for meg helt naturlig å gjøre.”*

Videre i løpet av samtalen presiserte jeg litt nærmere hvilke begreper som er betydningsfulle for begrepet hverdagsintegrering og analyse av Veiviserprosjektet på Sola. I løpet av samtalen prøvde jeg å informere informantene mine om at integrering er en toveisprosess, nordmenn må åpne seg for sine nye landsmenn, og det samme må migranter gjøre. Jeg presiserte for medlemmene at modellen til Veiviserprosjektet baserer seg på at det skal være tre personer sammen. To er migranter og en norskfødt skaper denne toveisprosessen. Informanten svarte etterhvert på spørsmålet om integrering går begge veier, om hun opplever at det er vanskelig å bli kjent med nordmenn? *“Jeg har bodd i Frankrike, USA og Mozambique. I Mozambique var det mye lettere å sosialisere og bli kjent med folk. I det landet var det fint vær året rundt, og folk satt mye ute og sosialiserte. Borgere i Mozambique gjorde mye for at vi skulle føle oss velkommen og bli integrert i landet. Jeg vil presisere at våre migranter, slik som jeg oppfatter det, er mye flinkere til å åpne seg enn nordmenn, for vi nordmenn er litt isolerte og nølende. Men er dere enige at nordmenn kan være litt sånn spør hun gruppen.”* Det kommer et ja fra informant 2 og et nikk fra den iranske kvinnen (informant nr 3).

Gjennom samtalen kommer jeg innpå at jeg tror at nordmenn i stor grad trekker ut og sosialiserer når våren og sommeren kommer. Det er et fenomen her i Norge at når vi har fine vår- og sommerdager, så trekker vi ut og sosialiserer i mye større grad. Det er nok forskjeller på kulturer, og klima spiller en rolle. Videre i samtalen stilte jeg spørsmål til informant 5 om hvordan hun fikk høre om Veiviserprosjektet. Hun svarte med følgende:

“Det var ei som jeg hadde jobba sammen med før i Kirkens Bymisjon Stavanger. Det er samarbeid mellom bymisjoner i området, og hun visste om at dette prosjektet skulle starte opp som et nytt prosjekt, hun spurte meg om jeg ville være med i en gruppe. Jeg er veldig aktiv og liker og ha et aktivt liv.”

Etter hvert som informantene har svart på spørsmåla mine, valgte jeg å stille informant 5 et spørsmål om hva hun har lært av å delta i Veiviserprosjektet.

“Jeg lærer litt om norsk kultur gjennom at jeg må forklare ting, og på den måten så tenker jeg ekstra mye igjennom ting, noe som igjen øker forståelsen min for egen norsk kultur og egne tanker. Selvfølgelig så har jeg også lært masse om nye kulturer, f.eks iransk og syrisk kultur gjennom denne gruppen.”

På spørsmål om forbedringspotensialer når det gjelder Veiviserprosjektet og kritisk vurdering, svarer informant 5:

“Vi har hatt noen frikort som vi ikke alltid har brukt. Vi har hatt frikort til museum, så vi kunne nok ha besøkt museum litt oftere. Vi har hatt veldig mange gode møter ved å møtes her på Kaféen på Sola, og det har fungert utmerket.”

Hele gruppen uttrykker at de kunne blitt flinkere til å gå turer sammen utendørs. Kort sagt hadde informantene få innvendinger mot prosjektet. Her hadde jeg gjerne forventet at vi fikk noe som var mer konkret og mulig å endre på.

5. Drøfting

I denne oppgaven har hovedhensikten vært å undersøke i hvilken grad Veiviserprosjektet har fremmet hverdagsintegrering for migrantene i lokalsamfunnet i Sola kommune. For å undersøke dette har jeg hatt fokus på hovedområdene: språkkunnskaper, sosial trivsel i hverdagen, deltakelse i sivil- og lokalsamfunnet og kunnskap om det norske samfunnet og norsk kultur. Disse fire hovedpunktene, i tillegg til en innledning om hverdagsintegrering, kommer til å være hovedfokuset mitt i drøftingsdelen. Jeg kommer til å se på informasjon fra deltakerne, samt teori som tidligere er presentert. Som en avslutning på dette kapitlet ønsker jeg å si noe om Veiviserprosjektets samfunnsmessige relevans.

5.1 Hverdagsintegrering

Begrepet integrering er, som nevnt, tidligere dynamisk og har blitt nyansert, og ordet hverdagsintegrering ble av språkrådet kåret til årets nyord i 12.12.2016. Hverdagsintegrering handler om innsatsen til vanlige folk i hverdagen, og det handler om å integrere flyktninger og migranter. Språkrådet tror at ordet er kommet for å bli i det norske språket vårt. I kåringen har språkrådet anvendt dataverktøy som er med på å fange opp nye ord samlet fra mange store medier kanaler og regionaviser i landet. For at et ord skal bli valgt ut som årets nyord, er det viktig at ordet er hyppig i bruk, aktuelt, kreativt, levedyktig og at det har gode språklige kvaliteter. (Språkrådet, 2016)

I denne delen av oppgaven skal jeg se på hva teorien sier om hverdagsintegrering, og knytte det opp mot hva informantene mine sa om dette temaet, slik som det blir presisert i problemstillingen min. Gjennom dybdeintervjuer av en gruppe medlemmer av Veiviserprosjektet på Sola, har jeg fått innsyn i deres tanker og følelser rundt prosjektet som integreringsprosjekt. Intervjuet varte i omlag 2,5 timer. Spørsmålene mine var rettet mot hverdagsintegrering og var delt inn i fire kategorier: Sosial trivsel i hverdagen, språkkunnskaper, kunnskap om det norske samfunnet og deltakelse i lokalsamfunnet og sivilsamfunnet. Alle disse områdene er svært betydningsfulle for at migranter skal bli integrert, og de er relevante for begrepet hverdagsintegrering.

5.1.1 Språkkunnskaper

I denne delen av oppgaven vil jeg først si noe om hva det betyr for informantene å få praktisere norsk muntlig. Da jeg intervjuet medlemmene i Veiviserprosjektet, var det tydelig at muligheten deres for å snakke sammen på norsk sto sentralt. Informant 3, som har bodd i Norge i over 10 år, fortalte i intervjuet at: *“Det som er så bra med denne gruppen er at vi får snakket norsk sammen. Det er noe helt annet enn å lese tekst eller å høre noen andre snakke norsk. Til og med regnskap kan være vanskelig hvis det er noe i en setning du er usikker på og ikke forstår helt skikkelig.”* Informant 3 understreker at deltakelse i gruppen gir en anledning til å lære nye og nyttige begreper. Hun nevner et eksempel fra en jobb innen økonomi, at hvis en stusser på enkelte begreper kan til og med matematikk, økonomi og regnskap være vanskelig. Hun hevder at den beste måten å lære nye begreper på er å snakke norsk muntlig og kaste seg ut i situasjonen. Det å anvende et språk i praktiske situasjoner og i sosiale kontekster er en god måte å lære seg å snakke et nytt språk på. Både informant 2 og informant 4 forteller på spørsmål om hvor ofte de snakker norsk at det er svært sjeldent. De informerer meg om at de snakker norsk når de deltar i Veiviserprosjektet en gang i uken, og at det ellers er sjeldent. Informant 4 opplyser at hun i tillegg snakker litt med barn i barnehagen som ligger nært huset hennes.

Det at de sjeldent snakker norsk utenom i gruppesamlingene, understreker betydningen Veiviserprosjektet har for språkopplæringen deres, og dermed for hverdagsintegrering av disse migrantene. Et mål for prosjektet kunne derfor vært at medlemmene kunne truffet hverandre oftere, og slik skapt flere arenaer hvor migrantene kunne øvd på å snakke norsk. Særlig for hjemmeværende migranter, gjerne voksne kvinner, er det viktig å treffe mennesker som kommuniserer på norsk. Økt trygghet når det gjelder norskkunnskaper er helt sentralt for å føle seg integrert i lokalsamfunnet.

Mange nordmenn har gode engelskkunnskaper, men en ting er å tenke på engelsk eller å skrive engelsk. Med en gang ein skal snakke et annet språk enn morsmålet, blir en ofte usikker. En opplever gjerne å måtte lete etter ord, og dermed blir hele kommunikasjonssituasjonen komfortabel. Hvis migranter snakker med personer som snakker flytende engelsk eller norsk, kan dette føre til at vedkommende blir ekstra nervøs, og dette kan gjøre det tøffere for migranter og personer med andre morsmål å føle på mestring i

sosiale situasjoner. Veiviserprosjektet er med på å gi en arena for migrantene til å snakke norsk sammen med andre migranter, og da blir trolig terskelen for å bare kaste seg ut i det litt lavere. De føler ikke så lett at de dummer seg ut, dette er en trygg setting for språklig prøving og feiling. Det var helt tydelig at flertallet i gruppen prøvde å være humoristiske og kastet seg uti tolkningen av spørsmålene mine og det de ønsket å si.

Det er ikke vanskelig å forestille seg at det oppleves frustrerende å bare kunne uttrykke seg på et grunnleggende, enkelt nivå, mens en intellektuelt sett er på et helt annet nivå. Informant 2 fortalte om slike vansker i møte med offentlige etater, som NAV og legekantor. Informanten sa at det kunne være svært frustrerende for han, ettersom han hverken snakker god engelsk eller norsk, men har arabisk morsmål. Han fortalte at han fikk nye saksbehandlere og nye spesialister, noe som gjorde at han måtte gjenta informasjon. Informanten opplyste at dette førte til at han ikke alltid ble forstått.

Veiviserprosjektet åpner opp for muligheten til å øve seg sammen med andre og forhåpentligvis andre som ikke har norsk som morsmål. Slike initiativer er glimrende verktøy for læring av språk uten de formelle aspektene som kan være krevende. Hvis en blir nødt til å snakke norsk kun når en må og det har en spesifikk hensikt, vil det å lære et nytt språk bli krevende.

For min egen del vil jeg si at det å snakke engelsk muntlig kan være krevende, men hvis jeg utsetter meg selv for det i en lengre periode på noen uker og måneder, vil det ha ganske betydelig effekt. Det å lære nye språk er ingen lett oppgave, det begynner i det små, og det handler om å anvende språket i en kontekst sammen med andre mennesker. En kan her skyte inn at de fleste migranter, inkludert mine informanter, har et morsmål som er langt mindre beslektet med norsk enn det f. eks. engelsk er. Det krever mye trening før en med persisk som morsmål har norskkunnskaper på nivå med engelskkunnskapene til en gjennomsnittlig nordmann.

Selv om det er helt essensielt at migrantene får øve seg på norsk, er det viktig at de tar vare på morsmålet sitt. Hvis en skal lære seg nye ord og uttrykk i et nytt språk, er det helt nødvendig å holde ved like morsmålet. Dette er en del av migrantens identitet. Hvis en skal lære seg et nytt begrep, må en ha en referanse å knytte ordet opp til, hvis ikke vil det være vanskelig å huske. Sterke morsmålskunnskaper gir økt trygghet og økt

opplæringskompetanse i møte med et nytt språk. *“I 1993 skrev Elsa Roberts Auerbach artikkelen Reexamining English Only in the ESL Classroom. Hun viser til flere prosjekter og studier hvor man har prøvd ut tospråklige undervisningsmodeller for voksne minoritetsspråklige og konkluderer med at slike modeller skaper en tryggere læringsssituasjon, gjør det enklere å bygge undervisningen på deltakernes erfaringer og gi en deltaker sentrert undervisning.”* (Alver & Dregelid, 2016)

For at migranter skal forstå budskapet i en læringsssituasjon, er de nødt til å knytte dette opp mot tidligere kunnskap. Kvalitative studier av dette fenomenet har vist at hvis tospråklige elever får opplæring i morsmålet sitt, merker lærerne at disse elevene får en annen atferd i klasserommet, og de blir tryggere og betraktelig mer motiverte for å lære. *“Deltakerne jobbet lenger med hver enkelt oppgave og brukte ofte pausene til skolerelaterte oppgaver og samtaler. Deltakerne var uredde og stilte spørsmål og ba om ytterligere forklaringer. Språk hjelperne var også opptatt av å synliggjøre hvordan bruk av morsmålet i klasserommet skapte trygghet for deltakerne. De er redde for å snakke feil. De vil så gjerne si og gjøre ting riktig, uttalte flere språkhjelpere. De er redde for å dumme seg ut, men ikke for oss, hevdet en av språkhjelperne videre. Nå forstår de, og de lærer, og ikke minst, de får mestringsfølelse.”* (Alver & Dregelid, 2016) Som nevnt tidligere, var min erfaring fra Veiviserprosjektet nettopp dette at deltakerne var trygge i forhold til de andre i gruppen. Det var og en fellesnevner som kom igjen som svar fra samtlige informanter av Veiviserprosjektet i Sola, de forteller at deltakelsen i gruppen har gitt dem økt trygghet i hverdagen.

Det er relevant å se på hva teorien sier om språkkunnskaper og jobb- kvalifisering knyttet opp mot hva informantene sa om dette temaet:

Fordeling etter ulike utdanningsnivå viser at relativt flere migranter mangler utdanning eller kun har utdanning på grunnskolenivå sammenliknet med den øvrige befolkningen. Se side 21 figur 2.6: Utdanningsnivå, etter innvandrerkategori og innvandringsgrunn. (Integrerings og mangfoldsdirektoratet, 2021, s. 21)

Arbeidsledige blir definert som personer som har søkt arbeid, men som ikke har fått tilbud om jobb. Blant migranter er arbeidsledigheten mer enn tre ganger høyere enn i majoriteten av befolkningen. I slutten av 2019 ble det målt at 5 prosent av migranter var arbeidsledige, mens det kun var 1.5 prosent hos resten av befolkningen. (Integrerings og mangfoldsdirektoratet, 2021, s. 40)

Mange migranter vil fort komme til å føle seg marginalisert og frustrert når ikke språket strekker til, og kultursjokket er stort. Det handler om å bidra med noe positivt i samfunnet og møte personer med positiv holdning og et vennlig blikk forteller informant 1 om i intervjuet. Assimilering innebærer at individer eller grupper tas opp i storsamfunnet på samfunnets premisser. Dette er en enveisprosess der de som assimileres må endre sine grunnleggende kulturelle verdier, bruke språket til flertallet og tilpasse seg flertallets normer og kultur. Den norske stat har f.eks tidligere gjennomført en assimileringsspolitikk overfor samene i en årrekke, til tross for at samene har lengre botid på nordkalotten en nordmenn. I nåtidens integrasjons tenkning er assimilering begrepet irrelevant i Norge. Begrepet assimilering innebærer et etnosentrisk perspektiv som offisiell norsk politikk har forsøkt å bevege seg bort fra. Veiviserprosjektet er i tråd med offisiell norsk migrasjonspolitikk, der migranter skal få bevare sin egen kultur. Poenget med prosjektet er at det skal være en samtale mellom alle tre parter. Veiviserprosjektet fokuserer på å lære migrantene norsk, og at nyankomne personer bør lære seg norsk for å forstå vår kultur og bli en del av samfunnet, men uten å måtte gi slipp på eget språk og egen kultur.

Migranter er stort sett avhengig av basale norskkunnskaper for å søke jobb og kunne jobbe i landet vårt og bli hverdagsintegrert. Da Veiviserprosjektet startet opp, hadde lederen for prosjektet opprinnelig som mål å hjelpe migrantene ut i arbeid. Informant 1 fortalte at det hadde vært rekrutteringsfirmaer og andre arbeidsgivere som har vært i kontakt med prosjektet i håp om å kunne rekruttere migranter inn i jobb. Mange migranter har kanskje god kompetanse innen et gitt område, men sliter forståelig nok med å snakke norsk. Nordmenn flest forstår godt engelsk, og hvis en migrant snakker godt engelsk, men dårlig norsk, er det likevel mange oppgaver som er fullt mulige å gjennomføre.

5.1.2 Sosial trivsel i hverdagen

I denne delen av oppgaven skal jeg se på hva teorien sier om sosial integrering knyttet til i hvor stor grad mine informanter oppsøker norsk natur og villmark. Det blir ofte sagt at nordmenn ble født med ski på beina. Noen nordmenn har en hytte eller et feriehus gjennom familien som blir brukt i ferier og i helgene. Dette gjør at mange nordmenn har erfaringer med norsk natur gjennom opplevelser i norsk natur. Disse opplevelsene og erfaringene

forsterker vår identitet og følelsen av å være norsk. Det er store forskjeller på klima og natur i migrantenes hjemland og Norge, og dette å kunne komme seg ut i naturen har en betydning for migrantenes trivsel, hverdagsintegrering og forståelse av norsk kultur.

Hvordan er dette for deltakerne i Veiviserprosjektet som jeg har snakket med? Er de en del av dette fellesskapet? Informant 2 påpekte at han var aktiv i utegruppen, et initiativ gjennom Frisklivssentralen. Utenom dette eksempelet opplevde jeg ikke at migrantene var friluftsmennesker her i Norge. Informant 4 fortalte følgende på spørsmål om hun gikk på ski: *“I Iran er det også vanlig å gå på ski for de som bor nord i landet og langs fjellet i Iran, vi har om lag 3 måneder med snø nord og oppi fjellet.”* De forskjellige informantene fortalte at de visste om lokale turløyper og fine plasser å gå tur, men mitt inntrykk var ikke at friluftsliv var en naturlig del av migrantenes sosialiseringsarena, slik som det ofte kan være for nordmenn. På dette området kan en ikke si at migrantene var fullt ut hverdagsintegrert.

Videre ønsker jeg å se litt på et sitat fra informant 4 *“Nesten alle vennene mine er andre kvinnelige migranter, og vi møtes for å shoppe i byen og for å lage mat sammen. Jeg er veldig sosial av natur og utadvendt. Jeg oppfatter det ikke som vanskelig å snakke med andre nordmenn.”* Informanten fremstår som sosial og utadvendt, men forteller at hun for det meste har en vennekrets som består seg av andre kvinnelige migranter. Dette sier gjerne noe om at enkelte migranter sosialiserer mer med andre migranter enn med nordmenn. Dette er naturlig, men man kan likevel reise spørsmålet om dette påvirker hverdagsintegreringen. Sett på bakgrunn av dette, er gruppesamlingene i regi av Veiviserprosjektet viktige.

Dermed vet vi at det å føle seg som en integrert del av et samfunn handler om at man har samhandling med andre mennesker. Informant 4 forteller følgende: *I iransk kultur så er det vanlig å dyrke samholdet med andre familier og nærkontakter. I Iran er jeg også vant med at det er storfamilier som ofte bor i sammen eller i nærhet av hverandre, og dermed gir økt trygghet og tilhørighet til lokalsamfunnet. Det er en stor overgang fra Iran til Norge.* Informanten påpekte at hun har et savn etter noe av den sosiale inkluderingen hun opplevde i Iran. Det går kanskje an å argumentere for at hun ikke er helt integrert i Norge, da hun påpeker at hun savner Iran. Samtidig var det fint å høre at informant 4 kunne si at de hadde vært en gjeng og spilt bowling. Min opplevelse var at de innimellom hadde sosiale opplevelser sammen. Hun savnet noe hjemmefra, men fant glede i sosiale begivenheter i Norge.

Informant 2 forteller følgende på spørsmål om sosial trivsel i hverdagen knyttet opp mot deltakelse i Veiviserprosjektet og gruppetilhørigheten: *“Det at vi har hatt mulighet til å møtes i denne gruppen en gang i uken under pandemien, har betydd mye for oss. Jeg har kjent på at jeg har blitt deprimert, og at det har vært vanskelig, derfor har det vært viktig for oss at vi kan snakke sammen med andre migranter og den norske deltakeren.”*

Det kommer tydelig fram i intervjuet av gruppen at det å ha anledning til å lære seg norsk og sosialisere er viktig for integrering og trivsel i hverdagen. Det å lære seg grunnleggende verdier om det norske samfunnet betyr noe for samtlige informanter i gruppen.

Veiviserprosjektet kan spille, og spiller en viktig rolle for å skape kontakt mellom mennesker. Det gir mange medlemmer og migranter trygghet og bidrar til sosial tilhørighet. På små, lokale plasser som på Sola, er prosjektet et effektivt verktøy for at migranter kan bli kjent.

5.1.3 Deltakelse i sivil- og lokalsamfunnet

Deltakelse i sivil- og lokalsamfunnet er en viktig del av hverdagsintegreringen. Bidrar Veiviserprosjektet til at migranter i større grad deltar i sivil- og lokalsamfunnet? Prosjektet bidrar til å skape et nettverk for deltakerne. Kontakten og samtalene i gruppa gir migrantene anledning til å stille spørsmål ved ulike ting de lurer på, og slik kan de bli tryggere på det samfunnet de er en del av, noe som er en forutsetning for deltakelse.

Når det gjelder den frivillige etnisk norske deltakeren i Veiviserprosjektet, stilles det potensielt litt store krav. Dette kommer fram i intervjuet med informant 1. Den frivillige eller norske deltakeren kan hjelpe til med ulike oppgaver, og samtidig bidra til å skape et bedre multikulturelt samfunn. Veiviserprosjektet baserer seg på at det skal være en norsk, en nyankommet migrant, og en etablert migrant som snakker sammen på norsk og finner på ulike aktiviteter i sammen. Informant 1 kalte den norske personen for frivillig i intervjuet. Det kom frem gjennom samtalen med informant 1 at det kunne være vanskelig å få rekruttert norske frivillige. Informanten forteller at det har vært vanskeligst å rekruttere menn, særlig yngre menn, men påpeker at når de først er med, så er de ofte med i lengre tid. Informanten opplyser og at hun har tillatt personer som ikke er født i Norge å stille som frivillig, med den forutsetningen at personen snakker godt norsk. Informant 1 sier at det har vært noen

utfordringer knyttet til arbeidsoppgavene, og at ansvaret til den norskfødte frivillige deltakeren har blitt større enn forventet.

Det finnes et mangfold av organisasjoner som jobber med integrering av migranter i Norge. Migrasjonsorganisasjoner er viktige både for at personer med migrasjonsbakgrunn skal kunne delta, og som ressurser og samarbeidspartnere for andre frivillige organisasjoner og myndigheter. For noen migranter har organisasjonene fungert som brobyggere og springbrett for å delta i samfunnet. Forhåpentligvis er Veiviserprosjektet et prosjekt som fremmer sosial integrering, og som kan hjelpe migranter til å bli bedre kjent med andre nordmenn og norsk kultur. Målene til regjeringen er å bidra til at barn, unge og voksne med migrant bakgrunn i større grad deltar i sivilsamfunnet. Informant 4 forteller følgende når det kommer til spørsmålet om integrering i lokalsamfunnet og kjennskap til lokale tilbud. *“Jeg føler jeg er kjent her på Sola og lokalt. Jeg vet hvor det ligger kjøpesenter, hvilke turer som er fine, når og hvor jeg kan ta bussen for å komme meg dit jeg vil. Vi har vært på bowling både i Stavanger og Sandnes. Jeg føler jeg har god kjennskap til lokale tilbud.”*

Innen integreringsarbeid spiller sivilsamfunnet en sentral rolle og er en nøkkelfaktor for å skape bedre sosial trivsel i hverdagen. Et sivilsamfunn som representerer mangfoldet i det norske samfunnet vil være med på å bidra til at flest mulig deltar i arbeidslivet, og dette har stor betydning for enkeltpersoner og for å skape et tryggere og sterkere multikulturelt samfunn. Arbeidslivet er en viktig arena for inkludering og integrering, og regjeringen har som mål å hjelpe migranter inn i arbeidslivet. *“Mennesker som er i arbeid, engasjerer seg også i større grad i frivillige aktiviteter.”* (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 10) Dersom en deltar i arbeidslivet, får en automatisk innblikk i deler av samfunnet, som f.eks rettigheter en har som arbeidstaker. Gjennom deltakelse i arbeid for personer økt ansvar og blir i større grad bevisst på lokal og nasjonal politikk som kan ha innflytelse på deres hverdag. Dette er med på å styrke rollen deres i sivil- og lokalsamfunnet. Gjennom intervjuet med prosjektleder og informant 1 ble det poengtert at det opprinnelige målet til Veiviserprosjektet var nettopp dette å hjelpe migranter til å bli kvalifiserte jobbsøkere. Informant 4 som representerer den etablerte migranten i prosjektet fortalte hun at hun savnet det sosiale aspektet hun opplevde ved å være i jobb.

Frivillige initiativ er nøkkelen til at prosjektet skal kunne arrangeres, og det kreves ikke særlig mye penger for å subsidiere prosjektet. Frivilligheten er viktig i det norske samfunnet,

og vi har en rekke organisasjoner som hjelper til og tilrettelegger for flyktninger, men ikke like mange prosjekter tilrettelegger for migranter. Det er viktig at migranter stemmer når det er Stortingsvalg, dette vil igjen gi økt tilhørighet og trivsel for migranter. Dessverre er valgdeltakelsen en god del lavere for migranter enn for den øvrige befolkningen i Sola kommune. Norske statsborgere, innvandrere 55,5% og Norske statsborgere, norskfødte med innvandrerforeldre 54,3%, mens majoriteten i Sola kommune låg på 82,7% (SSB, 2017) Inkludering i sivilsamfunnet og en stemme i lokalsamfunnet er viktig for trivsel og for god hverdagsintegrering, og Veiviserprosjektet er avhengig av at nordmenn med gode norskkunnskaper ønsker å delta.

Inkludering og det å føle seg som en del av lokalsamfunnet og sivilsamfunnet, betyr at andre lytter til deg, og dette er viktig for alle mennesker. *“Et barn som ikke blir verdsatt i landsbyen, vil brenne den ned for å kjenne på varmen fra den.”* (Strategies For Parents, 2019) Når mennesker ikke føler seg elsket eller lyttet til, vil de gjøre alt for å få oppmerksomhet, til og med negativ oppmerksomhet. Foreldre anerkjenner denne tendensen til at barn som ikke føler seg hørt ofte utagerer. Det samme er sentralt innen migrasjon og integrering.

Ofte blir begrepet ekskludering brukt for å beskrive dette å bli utstøtt fra landsbyen og samfunnet, som jeg nevner ovenfor. Informantene mine forteller at Veiviserprosjektet bidrar til bedre inkludering og hjelp med utfordringer og spørsmål som de lurer på. Dette kommer frem som en fellesnevner fra alle mine tre informanter på Sola som en fordel med Veiviserprosjektet. Gjennom Veiviserprosjektet skapes holdninger, og mennesker blir kjent, dette skaper ringvirkninger og øker informantenes trygghet. Sitat fra intervjuet med informant 1: *Mange har blitt venner og fått varige vennskap. Mange sier at de nå vet mer om tilbud, og at de kjenner på tryggheten ved å delta i gruppen etter at man har blitt kjent. Mange sier at gruppen har gjort dem tryggere som personer.* Samtlige av informantene mine i Sola kommune presiserte at de følte på økt trygghet etter at de begynte i Veiviserprosjektet og ble kjent med deltakerne i gruppen.

Ofte har begrepet integrering blitt forvekslet med deltakelse i arbeidslivet og det å bli en lovlydig samfunnsborger. Integrering er ikke bare knyttet til det praktiske, som å få seg jobb eller kjøpe seg et hus i et nabolag. Integrering handler ikke bare om kvalifisering til arbeidslivet og hvilke språkkunnskaper en person har. Dette er premisser som er viktige for alle mennesker i alle moderne samfunn. Begrepet hverdagsintegrering, som er aktuelt for min

oppgave og knyttet til regjeringens mål for 2021-2024, omfatter i større grad det å delta i sivilsamfunnet og i hverdagen ellers.

Nyanseringen av begrepet integrering åpner i større grad for at integreringen bør erstattes med ordet hverdagsintegrering. Det blir henvist til mangfoldsplakaten i regjeringens rapport, og mangfoldsplakaten har som mål å styrke mangfoldet og deltakelse innen frivillig sektor i Norge. Det kommer fram at flere nordmenn deltar i frivillig arbeid, men at sektoren ikke gjenspeiler mangfoldet i den norske befolkningen. For at mennesker skal oppleve god hverdagsintegrering og inkludering, argumenterer regjeringen for at vi i større grad må rette fokus mot at integrering innebærer et sosialt aspekt, så vel som samfunnsdeltakelse og økonomisk situasjon.

“Regjeringen har i Meld. St. 10 (2018-2019) Frivilligheita – sterk, selvstendig, mangfoldig bestemt at 2022 skal være Frivillighetens år. Frivillighet Norge er sekretariat for gjennomføring av året, men hele frivilligheten er invitert til å bidra og bli med. Hovedmålene for året er: Få flere med - som medlemmer, frivillige, deltakere, aktivister, sympatisører og givere. Sørg for at enda flere arenaer i frivilligheten er reelt tilgjengelige for alle. Synliggjøre frivillighetens merverdi og bidrag til samfunnet.”
(Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 11)

Generelt sett deltar færre migranter i organisasjoner og frivillig arbeid og dugnader. Forskjellene varierer etter geografisk og kulturell bakgrunn, men sosial og økonomisk bakgrunn har en betydning for deltakelse i frivillig arbeid. (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 10)

Frivilligheten tilbyr møteplasser og gir folk arenaer å møtes på, å være i aktivitet og å lære. Å delta i frivilligheten kan øke livskvaliteten og gi den enkelte flere muligheter. Høy deltakelse i sivilsamfunnet kan bidra til å øke tilliten, inkluderingen og den demokratiske deltakelsen i Norge. Frivillig sektor speiler ikke mangfoldet og det multikulturelle samfunnet vi har her til lands. Informant 4, den etnisk norske deltakeren, fortalte i intervjuet at hun var delaktig i frivillig arbeid utenom Veiviserprosjektet, og at hun trivdes med å ha et aktivt liv. Ingen av migrantene deltok i frivillig sektor. (Kunnskapsdepartementet, 2021, s. 9)

Frivilligheten gir folk en mulighet til å sosialisere og møte nye mennesker, være aktive med noe som har en betydning for lokal- og sivilsamfunnet, samtidig bidrar disse initiativene til at kunnskapene om lokalsamfunnet blir bedre. Slik deltakelse gir samhold, som igjen er avgjørende for god livskvalitet, og det bidrar til å gi enkeltpersoner flere muligheter, tilhørighet og et større nettverk. Økt deltakelse i sivilsamfunnet vil være med på å bidra til økt tillit og integrering. Informant 4 som var etablert migrant med lengre botid i Norge fortalte i intervjuet at hun hadde kjent på utfordringer i Norge knyttet til sosial trivsel i hverdagen, men poengterte at hun nå var godt kjent i lokalmiljøet og svarte bastant ja på spørsmåla angående lokaltilhørighet og deltakelse i sivilsamfunnet. For å forklare betydningen av begrepet sivilsamfunnet spurte jeg blant annet om de deltok ved Stortingsvalg. Dette ble en naturlig overgang i intervjuet, men var ikke et planlagt spørsmål. Migrantene lurte på ord og uttrykk, noe som tvang meg til å reflektere over betydningen av enkelte begreper, for å så forklare det videre til migrantene.

Mange migranter kommer fra helt andre regimer og politiske systemer, noe som gjør at frivillig innsats er viktig for ytringsfrihet og demokratisk tilhørighet. Gjennom integreringsprosjekter som Veiviserprosjektet får migranter en mulighet til å delta, til å snakke norsk, uttrykke meninger og synspunkter, noe som igjen er med på å skape nye arenaer for samhandling og en mulighet til å ha en stemme i lokalmiljøet.

Regjeringsrapporten som ble lagt fram i 2021, omhandler hverdagsintegrering og har som mål å styrke deltakelse i frivillig sektor og legge til rette for bedre integrering for migranter her til lands. Det er første gang vi har sett en slik omfattende plan for å styrke sivilsamfunnet og forbedre integreringen. Denne strategien, som er underskrevet av samtlige norske ministre, skal styrke sivilsamfunnet både lokalt og nasjonalt og sørge for at arbeidet som gjøres blir synlig. Mangfoldsplakaten har som mål å styrke mangfoldet i frivillig sektor, og at organisasjoner skal jobbe tettere sammen. Regjeringen har et konkret mål om at samarbeidet mellom de frivillige organisasjonene må bli bedre, og at disse må samarbeide med integreringsprosjekter som Veiviserprosjektet. Veiviserprosjektet er i tråd med regjeringens nye mål om bedre inkluderings- og integrerings- prosjekter som kan hjelpe migranters deltakelse i eget miljø:

“Det er viktig å samarbeide med innvandrersorganisasjoner også i det daglige integreringsarbeidet der det er mulig og ikke undervurdere verdien og tyngden av rollemodeller fra eget miljø. Dette bruker vi aktivt i Rælingen. Både nåværende og tidligere

flyktninger som kan være med å bidra til å støtte, løfte og inspirere de andre! De kan være leksehjelper, støttekontakter, gruppeledere med mer.” (Kunnskapsdepartementet, 2021, s 12)

Rapporten hvordan måle integrasjon er et forslag til et omfattende sett med indikatorer for måling av integrering i Norge. Rapporten er utarbeidet av IMDi og omhandler integrering av migranter og etterkommere av migranter. Rapporten sier noe om hvordan det er mulig å måle integrering. Den diskuterer ulike definisjoner og viser flere eksempler på hvordan integrering har vært målt i Norge, og ellers i Skandinavia, og internasjonalt. Til slutt i rapporten er det en anbefaling angående innsamling av data og utarbeidelse av et gitt indikatorsett for integrasjon.

Bakgrunnen for prosjektet var at IMDi ønsket et omfattende sett med indikatorer som kan måle integreringen av migrantene og deres etterkommere i Norge. Ettersom det er et stort tilbud av statistikk og analyser på integrasjonen av migranter i det norske samfunnet, ønsket migrasjonsforskere å få utarbeidet et forslag for indikatorer for integrasjon som kan gi en helhetlig oversikt og en begrepsforklaring rundt ordet integrering.

I følge regjeringens integreringsstrategi er målet med hverdagsintegrering at migranter skal oppleve økt tilhørighet og deltakelse i samfunnet. Integrering i hverdagen skjer der mennesker møtes fysisk eller digitalt, både på formelle og uformelle arenaer, i små og store fellesskap. Det handler om å skape tillit, tilhørighet, nettverk og deltakelse. Dette krever først og fremst innsats fra den enkelte migrant, men er og avhengig av at migranter får møtes i trygge omgivelser og får mulighet til å delta. For å lykkes med hverdagsintegrering vil regjeringen legge til rette for felles møteplasser for å motvirke segregering, og for å fremme forståelse for grunnleggende verdier i det norske samfunnet.

Vi ser tydelig at Veiviserprosjektet er i tråd med disse måla fra regjeringen. Prosjektet skaper felles møteplasser i trygge omgivelser. Dette er med på å fremme hverdagsintegrering.

I årene som kommer vil forskere jobbe med å videreutvikle og evaluere indikatorene som denne publikasjonen er basert på. En tett dialog med relevante direktorater og andre samarbeidspartnere har vært, og vil være avgjørende i det videre arbeidet.

(Integrerings og mangfoldsdirektoratet, 2021, s. 48)

Informant 2 og 4 fortalte begge at de hadde kjent på depresjon og isolasjon under koronapandemien. Kunnskap og erfaring så langt tyder på at migranter er hardere rammet av pandemien enn majoriteten i Norge. Vi kjenner ennå ikke omfanget og langsiktigheten av virkningene fra pandemien, men utfra det informantene mine fortalte, er det rimelig å anta at integreringsprosessen ble hemmet av pandemien.

Nina Schiller argumenterer for at vi trenger nye løsninger som kan bygge på vår forståelse av globale prosesser, slik at vi kan få et inntrykk av hvordan migranter lever livene sine og spiller flere roller i ulike sosiale miljøer og kontekster. (Schiller, 2017, s. 13)

Veiviserprosjektet bidrar til å gi et bredere nettverk, de møter personer fra ulike land og kulturer. Veiviserprosjektet skaper en sosial arena hvor medlemmene kan bli kjent med nye mennesker og føle seg som en del av lokalsamfunnet sitt.

Integreringsprosjekter er viktige for å skape tilhørighet til lokal- og sivilsamfunnet. Gjennom intervju og samtaler med deltakere av Veiviserprosjektet lokalt i Sola kommune, har migranter og norskfødte fått anledning til å komme med sin mening på godt og vondt, og denne dataen kan være til hjelp for å forbedre fremtidige integreringsprosjekter. Dessverre fikk jeg ikke like utfyllende svar som forventet, fordi migrantene hadde mangelfulle språkkunnskaper.

5.1.4 Kunnskap om samfunnet og norsk kultur

I hvor stor grad bidrar Veiviserprosjektet til at deltakerne får økt kunnskap om norsk kultur og samfunn?

Hvis en skal bli integrert i Norge, bør en vite mest mulig om landets bakgrunn og historie. God integrering er en toveis- gate, og integreringsprosjekter som Veiviserprosjektet er med på å gi nordmenn og migranter en mulighet til å bli bedre kjent og dele kunnskap. Kunnskap hjelper oss til å forstå et fenomen og andre kulturelle koder og skikker. Det motsatte av en fremmed er en venn eller en i familien, dette er personer som vi kjenner, vi har kunnskap om vedkommende, vi kjenner dem. Mangel på kunnskap kan føre til fremmedfrykt. Kunnskap er

et sterkt verktøy, det bidrar automatisk til å viske bort negative elementer. Kunnskap visker bort det som er fremmed, noe som igjen gir rom for bedre integrering og et bedre multikulturelt samfunn uten fremmedfrykt.

Mange migranter trenger en møteplass med andre migranter, Veiviserprosjektet gir disse menneskene en arena hvor de kan bli sett og hørt. Informantene mine fortalte at økt kunnskap om det norske samfunnet og kristne verdier har vært med på å øke deres forståelse for det norske samfunnet. Informant 4, den etablerte migranten, fortalte at hun hadde tatt vare på enkelte tradisjoner fra Iran og smeltet de sammen med kristne tradisjoner, slik som å feire påske og jul. Et eksempel på dette er at hun fortalte at hun pleide å kjøpe påskeegg og banke på døren til naboer og komme med en påkehilsen. Dette viser at hun har åpnet seg og har vist at hun er i stand til å se verdifulle elementer ved andre kulturer og tradisjoner.

Gjennom samtalen med informantene mine på Sola kom vi inn på at det nå var vår og snart påske. Informantene mine poengterte at de syntes at våren i Norge var oppmuntrende og mye tydeligere enn hva de var vant med fra hjemlandet. Dette fokuset var ikke et planlagt spørsmål, men ble et naturlig samtaleemne etterhvert i samtalen med medlemmene på Sola.

Informant 5, den etnisk norske deltakeren, fortalte at hun hadde lært mye om andre personer i gruppen og deres kultur. Informant 5 mente og at hun ble mer bevisst og fikk økt kunnskap om norske skikker og tradisjoner i møte med andre mennesker med andre bakgrunner.

Informant 5 understreket at hun har lært mer om norsk kultur gjennom å måtte forklare begreper og norske tradisjoner. På spørsmål om hva hun har lært av å delta i Veiviserprosjektet svarte informant 5 følgende:

“Jeg lærer litt om norsk kultur gjennom at jeg må forklare ting, og på den måten så tenker jeg ekstra mye igjennom ting, noe som igjen øker forståelsen min for egen norsk kultur og egne tanker. Selvfølgelig så har jeg også lært masse om nye kulturer, f.eks iransk og syrisk kultur gjennom denne gruppen.”

Informant 2 forteller i intervjuet at han ofte har fått god informasjon om formelle ting han lurer på på gruppesamlingene i Veiviserprosjektet. I løpet av samtalen med informantene mine på Sola kafe hadde også vedkommende med seg papirer og dokumenter som han måtte undertegne. Slike formaliteter kan skape frustrasjon, og den frivillige norske deltakeren var raskt på ballen med å si at hun skulle hjelpe han med dette etter intervjuet. Informant 2

fortalte følgende: “*Ellers så har jeg fått veldig god informasjon fra helsesøster og fra NAVs saksbehandlere. Den norske frivillige deltakeren blir ofte brukt for å hjelpe oss med å forstå enkelte dokumenter, digitale ting og slikt.*”

Intervjuet med informantene mine på Sola indikerer at Veiviserprosjektet tilfører migrantene økt kunnskap om norsk kultur og samfunn. Gruppen gir økt sosial trivsel, og samtlige av migrantene fortalte at de opplevde økt trygghet i hverdagen.

5.2 Samfunnsmessig relevans

Migrantstrømmen i Europa og ellers i verden ser i dag ut til å være økende. Derfor blir arbeid med prosjekter som kan fremme hverdagsintegrering og god inkludering, som Veiviserprosjektet, viktigere enn noen gang før.

Vi kjenner alle til krigen i Syria og flyktningstrømmen til Europa i 2015. Tilliten til myndighetene er forskjellig fra land til land og kultur til kultur. I Norge har vi høy tillit til stat og formelle myndigheter, men det er ikke en selvfølge i alle land. En befolknings forhold til myndighetene kan f. eks. svekkes av brudd på FNs menneskerettigheter, mangel på likestilling, rasisme, forbud mot enkelte seksuelle legninger, korrupsjon, lobbyisme, svart økonomi for å nevne noen. Mange flykter nettopp på grunn av vanstyre og mangel på frihet, og mange velger å migrere til andre land i håp om bedre levevilkår.

God integreringspolitikk vil bli sentralt, ikke bare her i Norge, men i hele verden. Verden blir mer og mer globalisert, og menneskeheten står overfor mange utfordringer, bl.a. klimaendringer og kampen om reint drikkevann. Dette vil føre til økte migrasjonsstrømmer fra varmere og tørrere deler av verden: “*Klimaendringene forventes å fortrenge titalls millioner mennesker i sine egne land de neste tre tiårene, ifølge Verdensbanken.*” (The New Humanitarian, 2022) Vi i Skandinavia vil i lang tid framover måtte ta imot migranter og flyktninger, så hverdagsintegrering og integreringsprosjekter må få et stadig økende fokus.

Dagsaktuelt er det å nevne konflikten som har eskalert i Europa mellom Russland og Ukraina. Russlands offensive invasjon av Ukraina i begynnelsen av 2022 har blant annet ført

til at norsk og europeisk flyktningpolitikk er endret. Norge står overfor nye utfordringer når det gjelder å integrere migranter.

Det er fortsatt mulig å argumentere for at Norge fremdeles har en vei å gå når det gjelder integrering. Realiteten er at det som oftest er etniske nordmenn som stikker av med de best betalte jobbene. Hvis en ser nærmere på storbyer i Norge, er det en klar tendens til at norskfødte har bedre råd og velger å bosette seg i andre områder av byen enn sine nye landsmenn. Dette gjelder og for nordmenn med lavere utdannelse.

“Innvandrerne har ikke bosatt seg jevnt ut over hele landet, det har heller ikke befolkningen som helhet gjort. Det er imidlertid store regionale forskjeller i andel innvandrere i befolkningen. Mange av kommunene med høy konsentrasjon av innvandrere ligger i Oslo-området. Men det er også kommuner langt unna Oslo som har mange innvandrere.”
(Høydahl, 2013)

I Oslo er det tydelig et flertall av migranter som bosetter seg øst i byen, gjerne rundt Grønlandsområdet, mens norskfødte og andregenerasjons migranter bosetter seg i større grad vest i byen.

“Det har vært en tredobling i innvandrerbefolkningen i løpet av de siste to tiårene. Samtidig ser vi synkende eller stabile gjennomsnittsforskjeller mellom innvandrere og øvrig befolkning på de fleste områdene. Dette gjelder som eksempel fullføring av videregående skole, deltakelse i høyere utdanning, inntekt og valgdeltakelse. Det er likevel noen forskjeller som er større og mer alvorlige enn andre. Barn med innvandrerbakgrunn blir stadig sterkere overrepresentert blant barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Siden 2013 har barn med innvandrerbakgrunn utgjort over halvparten av alle barn med vedvarende lavinntekt.”
(Integrering og mangfoldsdirektoratet, 2021, s. 3)

Dette understreker at det er klare økonomiske forskjeller mellom migranter og den øvrige befolkningen. Det er også urovekkende at færre ungdom med innvandrerbakgrunn fullfører videregående skole, noe som igjen får konsekvenser for deres muligheter til utdanning og jobb. Dermed kan en frykte at det økonomiske skillet mellom migranter og etnisk norske blir opprettholdt.

Et globalt perspektiv på migrasjon tillater forskere innen migrasjonsfeltet å komme med nye innfallsvinkler og perspektiver som ikke bare gjelder her i Norge. Verden i dag er preget av økt globalisering og internasjonalisering og er stadig i forandring. Den tradisjonelle modellen med nasjonalstater er på mange måter utdatert.

En nyansert måte å se på migrasjon må ta med i betraktning at migranter har et transnasjonalt nettverk. Dette gjelder for alle migrantene i intervjuet. Informant 2 og 3 fortalte at de hadde familie og unger i Dubai, Sverige, England og Norge. Gjennom reisen fra et land til et annet er mange innoom andre land på veien før migrantene ender opp i vertsnaasjonen. Derfor har det vært relevant for meg å sette meg inn i globale, større perspektiver for å forstå mer om nettverket til mine informanter og den transnasjonale prosessen de har vært igjennom. Mine informanter har et forhold til flere land, og ikke bare til Norge og lokalsamfunnet på Sola. Det kommer fram fra fortellinger fra familier som har migrert at det er avgjørende for trivsel at de har kontakt med personer fra hjemlandet sitt, samtidig som de bygger nettverk i sitt nye hjemland. (Stachowski & Rasmussen, 2021, s. 160)

For at et land skal kunne bygge opp et velfungerende, multikulturelt samfunn, er god integreringspolitikk helt nødvendig. Derfor er integreringsprosjekt og evaluering av slike prosjekter, som f. eks. Veiviserprosjektet, samfunnsmessig relevant. Vellykket integrering innebærer at vi må legge til rette for god hverdagsintegrering.

6. Konklusjon

Hensikten med studien har vært å undersøke om Veiviserprosjektet i Sola kommune fremmer hverdagsintegrering i lokalsamfunnet for migrantene som deltar. Dette er blitt undersøkt med utgangspunkt i følgende nøkkelspørsmål:

I hvor stor grad fremmer Veiviserprosjektet migrantenes språkkunnskaper?

I hvor stor grad fremmer Veiviserprosjektet migrantenes sosiale trivsel i hverdagen?

I hvor stor grad fremmer Veiviserprosjektet migrantenes deltakelse i lokal- og sivilsamfunnet?

I hvor stor grad bidrar Veiviserprosjektet til å gi migrantene økt kunnskap om det norske samfunnet og norsk kultur?

Alle informantene mine sier at de opplever at det er nyttig å ha en arena der de kan praktisere norsk muntlig, uten å være engstelige for å snakke feil. På gruppesamlingene kan de få forklaring på ulike begrep, og det oppleves av samtlige av mine informanter som nyttig. Felles for migrantene er at de har mangelfulle norskkunnskaper, dette gjelder også migranten med lang botid i Norge. Dette understreker at det å få anledning til å praktisere norsk muntlig er viktig. Økte språkkunnskaper fremmer hverdagsintegrering.

Deltakelse i gruppen oppleves for informantene som trygghetsskapende. Gruppen gir migrantene et nettverk som bidrar til trygghet og tilhørighet. Det å ha anledning til å treffe andre migranter og bli kjent med en nordmann skaper en sosial plattform for deltakerne. Med andre ord bidrar deltakelsen i Veiviserprosjektet til økt trivsel i hverdagen.

Migrantene gir uttrykk for at de ofte er usikre i møte med offentlige kontorer og etater i Norge. I gruppen får de en anledning til å stille spørsmål angående formaliteter og annet som de lurer på. Den frivillige norske deltakeren i prosjektet kan bli brukt som en ressurs for migrantene. Nettopp det å få økt kunnskap om hvordan slike formaliteter skal håndteres, og det å få økt kunnskap om hvordan det norske samfunnet fungerer, bidrar til hverdagsintegrering og økt deltakelse i til sivil- og lokalsamfunnet.

Samtalene i gruppen gir migrantene økt innsikt i norske tradisjoner og norsk kultur, som påskefeiring, som var et aktuelt samtaleemne da jeg intervjuet mine informanter. Både bedre

innsikt i hvordan samfunnet vårt fungerer, og økt forståelse for norsk kultur og norske tradisjoner, bidrar til hverdagsintegrering.

6.1 Evaluering av forskningen

Da jeg kontaktet Veiviserprosjektet på Sola, fikk jeg lov til å intervju en gruppe bestående av fire personer og ikke tre, slik som gruppene til vanlig er organisert. Med andre ord valgte jeg ikke informantene mine i Sola kommune selv. Det ideelle ville vært å få intervjuet ulike grupper og sikret større spredning i alderssammensetning. Dette ville bidratt til økt validitet.

Felles for alle migrantene i gruppen var at de hadde mangelfulle norskkunnskaper. Dette vanskeliggjorde feltarbeidet mitt. Spørsmålene mine var rettet inn mot å få svar på hverdagsintegrering for deltakerne i prosjektet, og jeg hadde tenkt igjennom at språket ikke måtte være for komplisert. Likevel fikk jeg ikke svar på alle spørsmåla fra alle migrantene, og svara var mindre utfyllende enn forventet. Dette har vanskeliggjort analysen av dataene. Dette at migrantene hadde så mangelfulle språkkunnskaper kan også ha gått utover validiteten i forskningsprosjektet. Sett fra et konstruktivt, kritisk ståsted i ettertid, kunne kanskje jeg som forsker stilt spørsmål både på engelsk og norsk, i håp om å få bedre svar på spørsmåla. Som forsker hadde jeg et håp om å få tilbakemeldinger som eventuelt kunne ført til forbedringer av Veiviserprosjektet, eller et personlig synspunkt på prosjektet. Slike kommentarer og tilbakemeldinger kunne vært nyttige når prosjektet skulle evalueres.

I metodedelen er jeg inne på de ulike posisjonene til informantene mine, og hvilken posisjon jeg som forsker har. Informant 1 ble intervjuet for at jeg skulle få svar på administrative og økonomiske spørsmål, og hvordan Veiviserprosjektet er organisert. Informant 1 og jeg som forsker representerer en utenfra-posisjon, da vi begge er observatører. Vi kan beskrive og vurdere det vi observerer, uten fullt ut å kunne vite hvordan det å delta i gruppen oppleves, inkludert det å bli intervjuet. Derfor var jeg opptatt av å legge til rette for en intervjusituasjon der deltakerne kunne føle seg trygge. De fire deltakerne i gruppen, inkludert den norske frivillige deltakeren, representerer en innenfra-posisjon. De kan beskrive personlige opplevelser og følelser fra møtene med de andre i gruppen. Disse to posisjonene kan utfylle hverandre i en forskningsstudie.

Migrasjonsstrømmen i Europa i dag ser ut til å være økende. Integreringsprosjekter som Veiviserprosjektet er derfor viktigere enn noen gang før. Slike prosjekt er også i tråd med regjeringens mål om å legge til rette for bedre hverdagsintegrering av migranter i Norge.

7. Referanseliste

Bredesen, Z. (2018). *Segregering, assimilering, og integrering av elever med innvandrerbakgrunn i barne- og ungdomsskoler i Norge*. 1-89. URL

<https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/13095/thesis.pdf?sequence=2>

Dahl, Ø. (2018). *Etnosentrisme og kulturrelativisme*. URL

<https://ndla.no/subject:1:18569f4e-5901-472a-96a0-b06c09b201fb/topic:2:185338/topic:2:185530/resource:1:52883>

Frivillighetnorge. (2022, 30. mai). *Nøkkelfakta om frivillighet*. URL

<https://www.frivillighetnorge.no/fakta/n%C3%B8kkelfakta-om-frivillighet>

Hussein, A. (2017). *Integrering av Flyktninger: De frivillige organisasjoners rolle*.

(Masteroppgave). Norges Arktiske Universitet, Tromsø. URL

<https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/11232/thesis.pdf>

Høydahl, E. Innvandrere i bygd og by. (2013). Innvandreres bosettingsmønster. Innvandrere i bygd og by. URL

<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-i-bygd-og-by>

Institutt for biovitenskap. *Hypotese og teori*. (2020). Oslo URL

<https://www.mn.uio.no/ibv/tjenester/kunnskap/plantefys/leksikon/h/hypotese-og-teori.html>

Integrerings og mangfoldsdirektoratet. (2021). *Indikatorer for integrering*. 1-79. URL

<https://www.imdi.no/om-integrering-i-norge/fakta-om-innvandrere-og-integrering-2021/hver-dagsintegrering/>

Kirkens Bymisjon. (2020). *Om oss*. Hentet 1. april

<https://kirkensbymisjon.no/veiviser/om-oss/>

Kunnskapsdepartementet. (2021). Hverdagsintegrering. *Strategi for å styrke sivilsamfunnets rolle på integreringsfeltet 2021-2024*. 1-52. URL

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/hverdagsintegrering/id2860925/>

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju*. (3. utgave) Oslo: Gyldendal Akademisk.

NOU år: 2010:7. (2008). Norges offentlige utredninger. (2010). *Mangfold og mestring Flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringssystemet*. URL

<https://www.regjeringen.no/contentassets/4009862aba8641f2ba6c410a93446d29/no/pdfs/nou201020100007000dddpdfs.pdf>

Nowicka, M., & Ryan, L. (2015). Methodological Implications of Multiple Positionalities in Migration Studies. *Beyond Insiders and Outsiders in Migration Research*., 16(2). URL

<https://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/2342>

Rachel Peachey. (2019). Embracing the Child. *Connected Kids Don't Want to Destroy Their Village*. URL

<https://strategiesforparents.com/the-child-who-is-not-embraced-by-the-village/>

Schiller, G. (2009). *A Global Perspective on Migration and Development*. 1-24. URL

<https://www.jstor.org/stable/23182382>

Statistisk sentralbyrå. (2021). *Landbakgrunn for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Norge*. 1-79. URL

<https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>

Statistisk sentralbyrå. (2017). 11693: Stortingsvalget. *Valgdeltakelse (prosent), etter region, innvandringskategori, statistikkvariabel, fireårlig og kjønn*. URL
<https://www.ssb.no/statbank/table/11693/>

Stachowski, J. Rasmussen, B. (2021). Når hjemme er borte og borte er hjemme: *fortellinger om lokal integreringens komplekse dynamikk*. 1-24. URL
<https://www.idunn.no/doi/epdf/10.18261/9788215042961-2021-07>

TheNewHumanitarian. (2022). *An in-depth collection of global reporting on refugees, asylum seekers, migrants, and internally displaced people*. URL
<https://www.thenewhumanitarian.org/migration>

Thorud, E. Migration and Integration 2020-2021. *Report for Norway to the OECD*. (2020). 1-91. URL
<https://www.regjeringen.no/contentassets/3c0df107ab2b428a9f69c17c3730610f/migration-and-integration-2020-2021-report-for-norway-to-the-oecd.pdf>

Tracy, S. (2010). Qualitative Quality: *Eight “Big-Tent” Criteria for Excellent Qualitative Research*, s. 1-15. URL
<https://journals-sagepub-com.ezproxy.vid.no/doi/pdf/10.1177/1077800410383121>

Nygaard, V. (2022). Reliabilitet og validitet innen kvalitativ forskning. Oslo. URL
<https://www.dintranskribent.no/reliabilitet-og-validitet-innen-kvalitativ-forskning/>

V, Alver. K, Dregelid. (2016). Vi kan lære som vanlige folk. *Morsmålsstøttet undervisning*. URL
<https://utdanningsforskning.no/artikler/2016/vi-kan-lare-som-vanlige-folk---morsmalsstottet-undervisning/>

Wæhle, E. T, Aksel. (2018). *assimilering - sosiologi* i *Store norske leksikon* på snl.no. URL
https://snl.no/assimilering_-_sosiologi

